

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

1

2

Jednake šanse za sve medije u Crnoj Gori

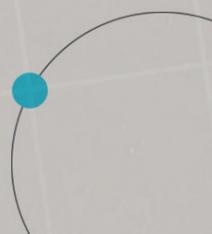
IZVJEŠTAJ ZA 2021.

Kingdom of the Netherlands

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norway

3

Jednake šanse za sve medije u Crnoj Gori

izvještaj za 2021.

Izdavač:

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Urednica:

Daliborka Uljarević

Autor:

Damir Nikočević

Saradnici/e na publikaciji:

Dženita Franca

Damir Suljević

Milica Zindović

Dizajn i produkcija:

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Tiraž:

100 komada

ISBN 978-9940-44-046-6

COBISS.CG-ID 22840836

Izvještaj je dio projekta “Mediji za mene” koji CGO sprovodi uz podršku ambasade Kraljevine Holandije, Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog fonda SAD (BTD).

Kingdom of the Netherlands

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Sadržaj ovog izvještaja je isključiva odgovornost CGO-a i ni na koji način ne može biti interpretiran kao zvanični stav ambasade Kraljevine Holandije, Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške ni Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog fonda SAD (BTD).

Jednake šanse za sve medije u Crnoj Gori

IZVJEŠTAJ ZA 2021.

Podgorica, 2022.

Sadržaj

Jednake šanse za sve medije vs podobne uređivačke politike	5
Metodološke napomene	7
Državna pomoć medijima	8
Koliko novca dajemo za RTCG?	10
Novčane transakcije iz organa javnog sektora za medije i medijske usluge	13
Koliko i kako su trošili pojedini organi javnog sektora na medije i medijske usluge tokom 2021. godine?	15
Kabinet predsjednika, Skupština i Vlada	15
Pravosuđe	18
Lokalne samouprave	18
Nezavisne institucije	21
Univerzitet Crne Gore	22
Javne ustanove	23
Savezi	23
Ostale javne ustanove	24
Javna preduzeća	24
Koji su mediji, medijske i marketinške agencije i produkcijske kuće najviše prihodovale novca iz javnih fondova u 2021 godini?	27
Štampani mediji	27
Televizije	28
Radio stanice	28
Portali	28
Marketinške, medijske agencije i produkcijske kuće	29
Ostali	30
Presjek odgovora po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama	31
Zaključci i preporuke	33
Bibliografija	35

Jednake šanse za sve medije vs podobne uređivačke politike

Medijska scena u Crnoj Gori, u dužem vremenskom periodu, oslikava duboku društvenu polarizaciju, praćenu brojnim problemima koji, na različite načine, utiču na ambijent u kojem mediji funkcionišu kao i na kvalitet medijskog izvještavanja. Posebno su naglašeni problemi otvorene cenzure, koja svoju refleksiju ima u bremenu nerazrješenih slučajeva napada na novinare i njihovu imovinu. To prati i nefunkcionalnost samoregulatornih tijela i regulatora - Agencije za elektronske medije, ali i javni medijski servis RTCG koji ne uspijeva da se istinski transformiše, pa čak i ide poneki korak unazad, što posljedično ograničava mogućnosti da se građani/ke objektivno informišu o dešavanjima u Crnoj Gori.

Dodatno, jedna od ključnih neuralgičnih tačaka ostaje tzv. prikrivena ili meka cenzura, koju vlasti sprovode. Ovakav suptilan način uticaja na medije je upotpunio složen mozaik ukupnog medijskog stanja u Crnoj Gori. Kroz politizovanu, diskrecionu, netransparentnu raspodjelu javnih fondova, kao i kroz subvencije medijima uticalo se i utiče na uređivačke politike.

Centar za građansko obrazovanje (CGO) od 2012. godine bilježi zloupotrebu javnih sredstava koja narušava tržište medija, a što je u direktnoj vezi sa tim koliko povoljno ili kritički medijske kuće izvještavaju o vladinim aktivnostima. Na to ukazuju podaci koje je CGO, prilikom sačinjavanja ovih izvještaja, prikupljaо na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, obraćajući se organima javnog sektora. Cifre u tim izvještajima su one za koje je CGO prikupio pisane dokaze od tih organa. Konkretnije, oni koji podržavaju vladajuću strukturu imaju privilegovani položaj kod vlasti, dok se drugima dosta toga uskraćuje, pri čemu ovaj posljednji izvještaj daje stanje koje je i balansiranije nego ranije, a imajući u vidu promjenu vlasti kao i ranije potpisane i nove ugovore sa medijskim i drugim kućama.

Ovaj vid prikrivene cenzure nije samo specifičnost Crne Gore, već i regionalno gdje se kroz spregu vladajućih političkih opcija i medija pokušava kreirati paralelna realnost, a sve u cilju održavanja poluga moći. Zato se dugo izbjegavalo pristupiti finansiranju medija na osnovu nekih mjerljivih kriterijuma, poput povjerenja javnosti, gledanosti, slušanosti, čitanosti/posjećenosti, ali i poštovanja etičkih standarda.

Izvještaji CGO-a se često citiraju u relevantnim međunarodnim izvještajima i

analizama, poput onih koje sačinjava ili podržava Evropska komisija, zatim Reporteri bez granica, State Department, Freedom House, Savjete Evrope, itd.

Crna Gora u procesu pregovora o pristupanju sa Evropskom unijom, ima obavezu usklađivanja sa evropskim standardima i najboljim praksama, a to uključuje i osiguranje jednakih šansi za sve medije, posebno kada je u pitanju finansiranje medija iz javnih fondova.

CGO je u okviru svojih napora i mogućnosti, od 2013. godine do 2021. godine, prikupljao podatke o izdvajanjima iz javnog sektora koja su bila upućena na reklamiranje i oglašavanje, ali i ostale vezane medijske usluge i svrhe. Svi nalazi i preporuke CGO-a u ovoj oblasti doprinijeli su, nakon duže vremena, do pravne regulacije ovog pitanja kroz novi Zakon o medijima, usvojen 27. jula 2020. godine. Sada se ta oblast uređuje na način da nadležno Ministarstvo vodi evidenciju o finansijskim sredstvima dodijeljenih mediju iz javnih prihoda. Po novom Zakonu, organi javnog sektora (državni organi, opštine, javne ustanove, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio) su dužni da, do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, na svojoj internet stranici objave evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga. Na ovaj način, kroz javno objelodanjivanje podataka finansiranja medija od strane organa javnog sektora omogućava se javnosti da prati iznose, vrstu i osnov svih ugovaranja između javnih organa i medija. Nove zakonske odredbe usklađene su sa Preporukom Savjeta Evrope o medijskom pluralizmu i transparentnosti medijskog vlasništva (2018/11).

Ovim izmjenama očuvan je javni i državni interes u odnosu na interes očuvanja kontrole nad medijima. Naravno, Zakon je samo jedna dimenzija, a druga presudno važna je primjena koja treba da obezbijedi tržišno jednake šanse svim medijima. U tom kontekstu, nadležno Ministarstvo kulture i medija ima obavezu da obezbjedi dosljednu primjenu duha i slova Zakona o medijima, i da na taj način utiče na smanjenje dijela problema u oblasti medija.

CGO će nastaviti da pažljivo prati tu primjenu, a uz nadu da više neće morati da sačinjava ovakve izvještaje, već da će oni biti javno dostupni iz zvaničnih izvora.

Metodološke napomene

Istraživanje različitih oblika transfera novca iz javnih fondova ka medijima sprovedeno je od 23. februara 2022. do 8. juna 2022. godine, a uključilo je 621 organ javnog sektora. U tom zahtjevnom poduhvatu, istraživački tim CGO-a nastojao je da obuhvati sve organe javnog sektora na lokalnom i nacionalnom nivou koji su obveznici Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Višegodišnji napori CGO-a, kroz praćenje tokova novca iz javnih fondova prema medijima, doprinijeli su unaprjeđenju zakonskog okvira koji treba da obezbjedi jednakе šanse za sve medije u Crnoj Gori kad je u pitanju pristup ovim sredstvima. Na osnovu nalaza i preporuka CGO-a, Zakon o medijima, koji je na snagu stupio u avgustu 2020. godine, uredio je pitanje transparentnosti finansiranja medija iz javnih fondova. CGO će posebno pratiti primjenu tih odredbi koje, između ostalog, propisuju nadležnost Ministarstva kulture i medija da sve uplate medijima iz javnih fondova evidentira, obradi i klasifikuje kroz godišnji izvještaj.

Ovaj izvještaj uključuje podatke prikupljene na osnovu odgovora na zahtjeve za slobodan pristup informacijama, kao i iz dostupnih dokumenata nadležnih organa, a pokriva period od 1. januara 2021. do 31. decembra 2021. godine. Radi se o transferu javnih sredstava od strane organa javnog sektora, ili onih koji su značajni budžetski korisnici, prema medijima, medijskim agencijama i produksijskim kućama i vezanim subjektima za pružanje različitih medijskih usluga, ali i po drugim osnovama. Dodatno, istraživački tim CGO-a je ostavio mogućnost svim organima da dopune podatke i eventualno pojasne svoja rješenja koja su istraživačima bila od značaja.

Izvještaj sadrži i podatke i o državnoj pomoći koja je dodijeljena emiterima u toku 2021. godine, a na osnovu dostupnih podataka istraživačkom timu CGO-a.

Radio televizija Crne Gore (RTCG) je, takođe, bila predmet analize u dijelu godišnjih finansijskih planova, izvještaja i izdvajanja iz Budžeta Crne Gore, a kako bi se dobila potpunija slika strukture finansiranja medijskog sektora u Crnoj Gori.

Zaključci i preporuke su sastavni dio ovog izvještaja, sa ciljem daljeg doprinosa unaprijeđenju stanja u ovoj oblasti, odnosno jačanja jasnih kriterijuma ulaganja u medije i transparentne raspodjela sredstava, kako bi se prevenirao ili suzio prostor za diskreciono odlučivanje shodno tome da li određeni mediji podržavaju politiku Vlade odnosno uskraćivanja tog finansiranja ako je ne podržavaju.

Državna pomoć medijima

Zakon o kontroli državne pomoći reguliše oblast državne pomoći sa ključnom nadležnošću Agencije za zaštitu konkurenčije Crne Gore.

Državna pomoć je članom 2. ovog Zakona definisana kao: *finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove i koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu. Finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mesta poslovanja ili mesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu. Ova vrsta finansijske pomoći ugrožava konkurenčiju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.*

O usklađenosti državne pomoći sa Zakonom odlučuje Agencija za zaštitu konkurenčije u roku od 60 dana od podnošenja uredne prijave za dobijanje državne pomoći. Precizno su propisani i dozvoljeni oblici državne pomoći u Crnoj Gori.¹

Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći² konkretizuje i detaljnije uređuje i državnu pomoć javnim radio-difuznim servisima. Član 43. ove Uredbe propisuje sljedeće uslove državne pomoći javnim radio-difuznim servisima: *da emitovanje radio i televizijskog programa zadovoljava interese javnosti na nacionalnom i lokalnom nivou i vodi računa o nacionalnoj zastupljenosti informativnog, kulturnog, obrazovnog, sportskog i zabavnog programa, ako se pružanje javne usluge povjerava na osnovu akta (upravnog) ili ugovora, emitovanjem radijskog ili televizijskog programa od važnosti za građane Crne Gore, ako je određen nezavisni organ koji prati pružanje javne usluge i ako se finansiranje obezbjeđuje na jedan od sljedećih načina: - javna usluga radio-televizijskog emitovanja se finansira samo iz javnih sredstava, u bilo kom obliku, ili - javna usluga radio-televizijskog emitovanja se finansira različitim kombinacijama javnih sredstava i prodaje reklamnog prostora ili programa.*

Nema javno dostupnih sistematizovanih podataka koliko je tačno iznosila državna pomoć medijima tokom 2021. godine. Vlada je ranije medije u cilju ublažavanju ekonomskih posljedica izazvanih pandemijom koronavirusa pomagala kroz subvencije za plate, kredite za obrtna sredstva, odlaganje plaćanja poreza i doprinosa na zarade zaposlenih,

¹ Zakon o kontroli državne pomoći, čl.8. Državna pomoć može se dodjeliti kao: 1) subvencija ili subvencionisana kamatna stopa na kredite; 2) fiskalna olakšica (porez, doprinos i drugi javni prihodi); 3) garancija države ili opštine; 4) ustupanje dobiti i/ili dividende države ili opštine korisniku državne pomoći; 5) otpis duga prema državi, opštini ili pravnom licu koje upravlja i raspolaže sredstvima javnih prihoda i državnom imovinom; 6) prodaja nepokretne imovine od strane države ili opštine po cijeni nižoj od tržišne ili kupovina po cijeni višoj od tržišne; 7) korišćenje državne imovine bez naknade ili uz naknadu nižu od tržišne; i 8) druga pomoć u skladu sa zakonom.

² Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, Službeni list Crne Gore, br. 27/2010, 34/2011 i 16/2014

odlaganje plaćanja i oslobođanje od dijela naknada regulatornim agencijama, jednokratna bespovratna pomoć. Pomoć za plaćanje naknada Radio-difuznom centru (RDF) bila je oko 400.000,00€.³ To su pratili i druge subvencije, preko ostalih subjekata⁴. Dodatno, Agencija za elektronske medije je, u junu 2021. godine, donijela odluku da oslobodi radio i TV emitere od plaćanja naknade za oko 100.000,00€.⁵

---

³ <http://www rtcg me/vijesti/drustvo/320981/drzavna-pomoc-za-jos-14-lokalnih-medija.html>

⁴ Na primjer, na inicijativu Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, Upravni odbor Organizacije za zaštitu prava autora muzike Crne Gore (PAM CG) donio je Odluku da se komercijalni radio i TV emiteri oslobole naknade za korišćenje repertoara PAM CG za tri mjeseca ili, po njihovom izboru, 30% mjesечne naknade za čitavu 2021. godinu. <http://www rtcg me/vijesti/drustvo/320981/drzavna-pomoc-za-jos-14-lokalnih-medija.html>

⁵ <https://aemcg.org/wp-content/uploads/2021/06/Saopstenje-AEM-drzavna-pomoc-emiterima-02-747-2-25.06.2021.pdf>

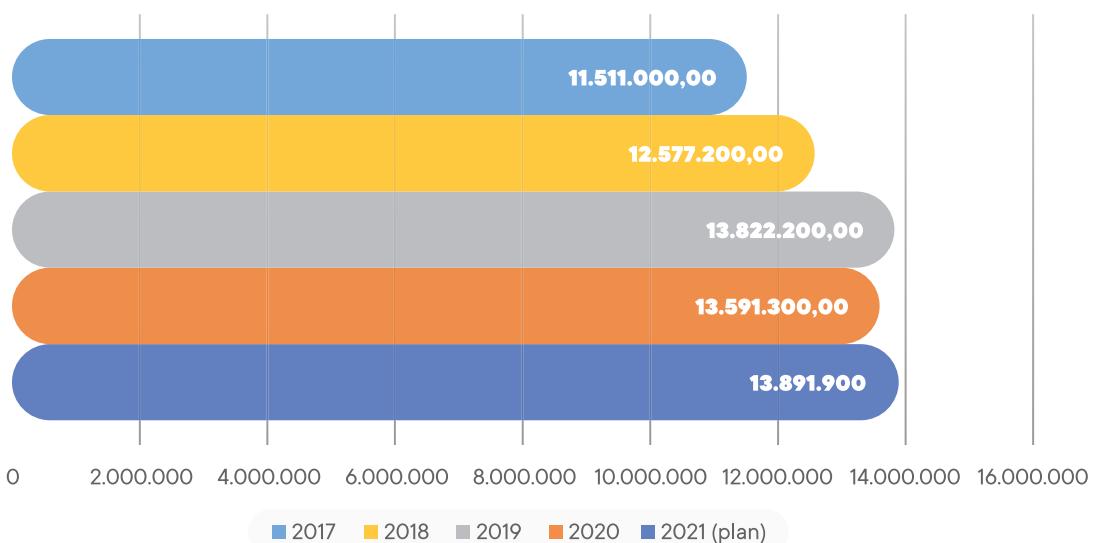

Koliko novca dajemo za RTCG?

Radio i Televizija Crne Gore (RTCG) je nacionalni javni servis koji prima zasebna, unaprijed određena, sredstva iz Budžeta Crne Gore.

Po izmjenama i dopunama finansijskog plana RTCG za 2021. godinu⁶, RTCG je imala planirane ukupne prihode od 17.786.900 eura, od čega 13.821.900 eura i budžeta Crne Gore. Ukupni rashodi projektovani su na 17.781.900 eura, od čega se na lična primanja izdvaja 9.197.000 eura. Projektovani prihodi su veći u odnosu na prethodne tri godine, čak i kada se izuzme iznos opredijeljen na digitalizaciju. Finansijski izvještaj RTCG za 2020.⁷ ukazuje na prihod od 13.591.300 eura iz Budžeta, za 2019. godinu ukupan prihod iz Budžeta iznosio je 13.822.200,00 eura, dok je za 2018. godinu prihod iznosio 12.577.200 eura.

RTCG

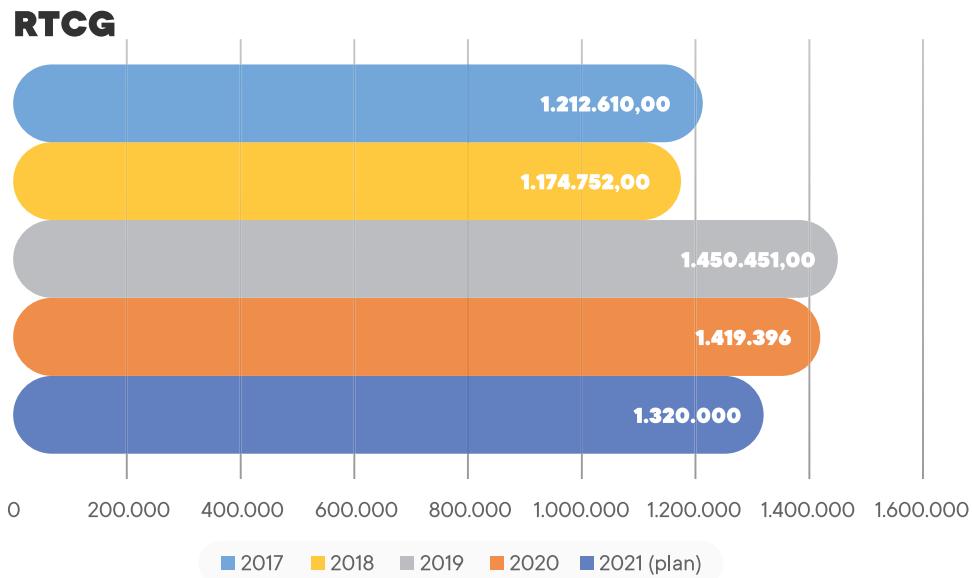

Grafik 1. Pregled izdvajanja iz Budžeta Crne Gore za RTCG od 2017. do 2021. godine

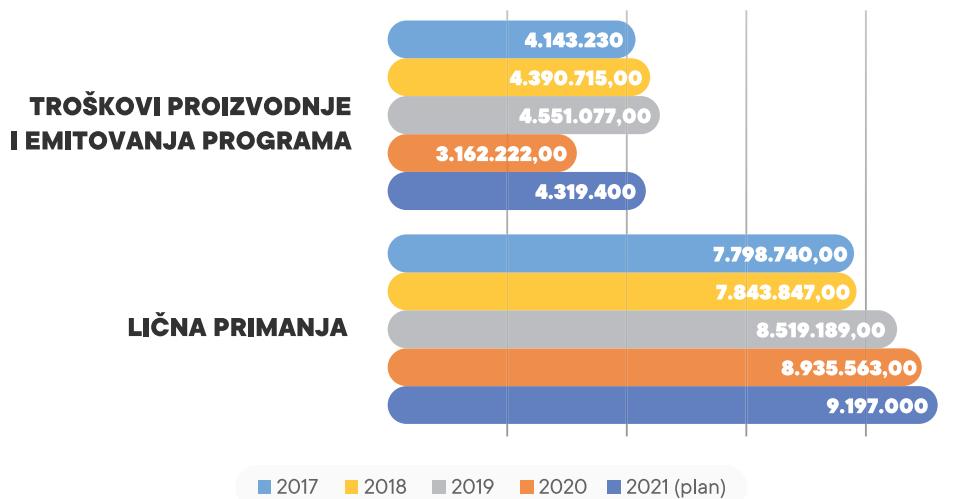
Dodatno, RTCG je tokom 2021. godine planirala prihode od marketinga u iznosu od 1.320.000 eura, što je manje nego 2020. godine za skoro 100.000 eura, odnosno manje za oko 130.000 eura nego 2019. godine.

⁶ <https://rtcg.me/upload/media/2021/10/25/1164961/IZMJENE%20I%20DOPUNE%20FINANSIJSKOG%20PLANA%20RTCG%202021.pdf>

⁷ <https://rtcg.me/upload/media/2021/6/10/1145842/finansijski%20izvjestaj%20RTCG%20za%20period%2001.01.2020.-31.12.2020.pdf>

Grafik 2. Pregled komercijalnih prihoda RTCG-a od 2017. do 2021. godine

Grafik 3. Pregled rashoda RTCG-a od 2017. do 2021. godine

Među planiranim rashodima RTCG-a, u 2021. godini prednjače troškovi po osnovu ličnih primanja sa 9.197.000 eura ili 51.72%, a slijede troškovi proizvodnje i emitovanja programa u više nego duplo manjem iznosu od 4.014.045 eura ili 24,29% ukupnih planiranih rashoda RTCG-a.

Uvid u finansijsko planiranje i realizaciju budžeta RTCG tokom prethodnih godina ukazuje na rast rashoda po odnosu ličnih primanja, a smanjenje ulaganja u troškove proizvodnje i emitovanja programa. To pospješuje kritike javnosti o prekomjernom broju zapošljenih u RTCG-u, ali i jednom dijelu zapošljenih koji ne dolazi na posao i duži vremenski period koristi bolovanja. Nažalost, sve ovo se još uvijek plaća iz džepa poreskih obveznika Crne Gore.

Radio i Televizija Crne Gore je od 2017. do 2021. godine imala relativan rast prihoda. Taj rast se posebno ogleda u prilivima iz Budžeta Crne Gore, dok marketing sektor bilježi promjenjive rezultate, koji se dijelom mogu objasniti i ekonomskom krizom prouzrokovanim pandemijom virusa COVID 19. Na drugoj strani, kontinuirano rastu rashodi za lična primanja, dok troškovi proizvodnje još uvijek nisu dosegli nivo iz 2019. godine.

Finansijski izvještaj RTCG-a za 2021. godinu još uvijek nije javno dostupan i ne nalazi se na zvaničnoj web strani RTCG-a, te nije moguće prikazati odnos između planiranih i ostvarenih prihoda i troškova.

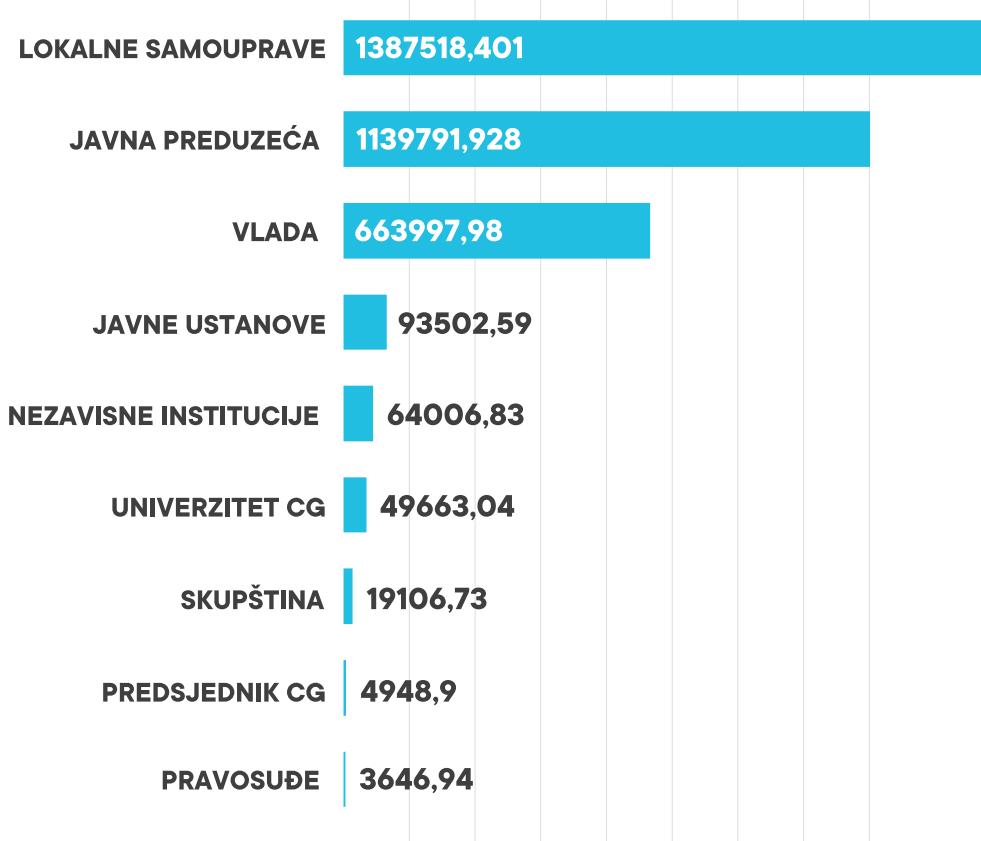
U dijelu poslovanja na medijskom tržištu, može se konstatovati da je RTCG u povlašćenom položaju u odnosu na ostale komercijalne medije, bez obzira na zabranjeno oglašavanje i telešoping u periodu između 20 i 22 časa.

Novčane transakcije iz organa javnog sektora za medije i medijske usluge

Opšti presjek po davaocima sredstava

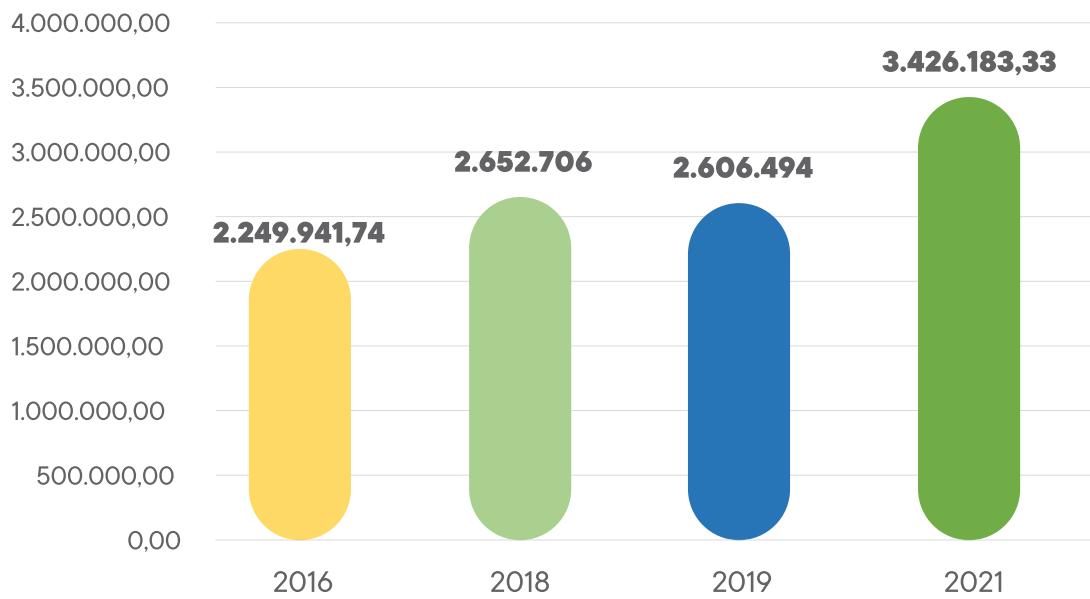
Ukupno 192 organa imalo je davanja prema medijima u 2021. godini, u ukupnom iznosu od 3.426.183,33 eura. To ne uključuje državnu pomoć niti sredstva iz budžeta za javni servis RTCG.

Najviše novca medijima opredijelile su lokalne samouprave - 1.387.518,40 eura, zatim javna preduzeća koja su na medije potrošila 1.139.791,92 eura. Važno je naglasiti da iznos koji se odnosi na lokalne samouprave nije konačan, jer nisu sve jedinice lokalne samouprave pokazale transparentnost i odgovorile na zahtjev CGO-a po svim stavkama. Najmanje sredstava su potrošili organi pravosuđa tj. 3.646,94 eura.

Grafik 4. Pregled novčanih transakcija kategorija organa javnog sektora prema medijima, medijskim agencijama i producijskim kućama u 2021. godini

Poređenje podataka iz 2021. godine sa podacima iz 2019, 2018. i 2016. godine sa ovim troškovima ukazuje na određene varijacije. Treba napomenuti i da su u istraživanje 2016. godine bila uključena 334 organa⁸, a jedinstveno istraživanje za 2018. i 2019. godinu je obuhvatilo 605 organa. Istraživanje za 2021. godinu je analiziralo 621 organ.

Grafik 5. Uporedni pregled novčanih transakcija organa javnog sektora za medije i medijske usluge u 2016, 2018, 2019 i 2021. godini

⁸ Centar za građansko obrazovanje (CGO), Jednake šanse za sve medije 2017, str. 24

Koliko i kako su trošili pojedini organi javnog sektora na medije i medijske usluge tokom 2021. godine?

Kabinet predsjednika, Skupština i Vlada

Kabinet Predsjednika Crne Gore je u roku odgovorio na zahtjev za slobodan pristup informacijama, što predstavlja pozitivan iskorak, a imajući u vidu da na isti zahtjev koji se odnosi na 2018. i 2019. godinu nije bilo odgovora. Ukupan iznos opredijeljen za medije i medijske usluge iznosi 4.984,90 eura, od čega je za agenciju Arhimed d.o.o u 2021. godini izdvojeno 4646,40 eura, a za agenciju MINA 302,50 eura.

Kada je riječ o Skupštini Crne Gore, ovaj organ je dostavio odgovor za pet dana od slanja zahtjeva. Ukupni troškovi su bili 19.106,73 eura, a uplaćeni su agenciji Arhimed d.o.o, dnevnom listu Dan, te agencijama Mina i Ninamedia Kliping iz Srbije.

Organi **Vlade** obuhvaćeni istraživanjem uključuju Generalni sekretarijat Vlade, 12 ministarstava i 47 organa među kojima se nalaze agencije, uprave, zavodi, fondovi, uprave, itd. Do dana zaključenja istraživanja, nije stigao odgovor od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstva zdravlja, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao i Uprave prihoda i carina. Ovo predstavlja korak unazad u odnosu na istraživanje za 2019. i 2018. godinu, kada jedino Ministarstvo ekonomije nije dostavilo tražene podatke. Stoga, ukupan iznos troškova svih ovih organa, koji su dostavili podatke, za 2021. godinu iznosi 663.997,98 eura, uz napomenu da tu nisu uključeni neki značajni potrošači.

Najviše novca za medije opredijelilo je Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija – 374.823,29 eura (dominantno kroz dva javna konkursa), a najmanje Ministarstvo unutrašnjih poslova 499,12 eura. Treba konstatovati da ni Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, kao ni Ministarstvo ekonomskog razvoja nisu dostavili kroz svoje inicijalne odgovore ugovore za PR usluge Duške Nedeljković iz Beograda, već je CGO morao to dobiti kroz posebne zahtjeve za slobodan pristup informacijama, i nakon stupanja na funkciju novih ministara Aleksandra Damjanovića i Gorana Đurovića. Ostaje nejasno, zašto i za čije potrebe je tokom prethodne Vlade trošen novac poreskih obveznika na eksterne konsultante pored stručnih službi u samim ministarstvima i zašto su te podatke skrivali od javnih bivši

ministri finansija i ekonomskog razvoja, Milojko Spajić i Jakov Milatović.

16

Takođe, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, dok je na njegovom čelu bio Spajić, oglašavalo se na Radio televiziji Srbije (RTS) od 1. do 11. novembra 2021. godine i za taj iznos izdvojilo 4.950,70 eura. Iz dostavljenih faktura i ugovora nije jasno zašto bi se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja oglašavalo na javnom servisu druge države i koje su bile specifične potrebe ministarstva za takvim aranžmanom.

MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE, DIGITALNOG DRUŠTVA I MEDIJA

374823,29

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

53624,06

MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJALNOG STARANJA

31931,07

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

11979,35

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA

7232,79

MINISTARSTVO ODBRANE

6032,62

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

1573

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

499,12

MINISTARSTVO PRAVDE, LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

0

GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE CRNE GORE

0

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE, KULTURE I SPORTA

Nisu dostavili podatke

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Nisu dostavili podatke

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

Nisu dostavili podatke

Grafik 6. Pregled novčanih transakcija ministarstava i Generalnog sekretarijata Vlade za medije i medijske usluge u 2021. godini

U toku 2021. godine, zavodi su potrošili 71.249,94 eura, uprave 67.348,87 eura, agencije 22.843,80 eura, fondovi 10.238,03 eura, instituti 4.622,04 eura, dok komisije, kao ni ostali organi, poput Državnog arhiva, Sekretarijata za zakonodavstvo, Direkcije za zaštitu tajnih podataka ili Socijalnog savjeta Crne Gore, nisu imali troškova za medije i medijske usluge.

ZAVODI

71249,94

UPRAVE

67348,87

AGENCIJE

22843,8

FONDOVI

10238,03

INSTITUTI

4622,04

KOMISIJE

0

OSTALO (DRŽAVNI ARHIV, SEKRETARIJAT ZA ZAKONODAVSTVO, SOCIJALNI SAVJET, DIREKCija ZA ZAŠTITU TAJNIH PODATAKA)

0

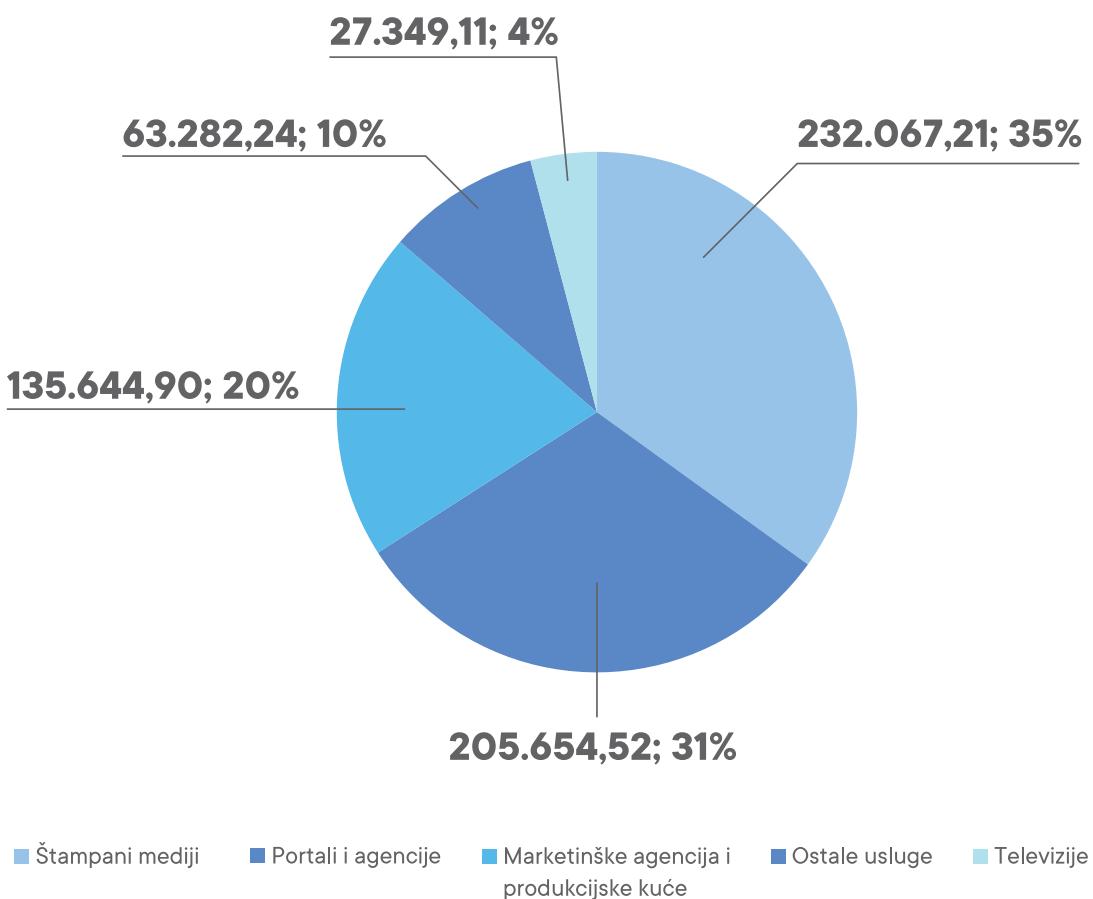
■ Troškovi ostalih organa u 2021. godini

Grafik 7. Pregled novčanih transakcija ostalih organa uprave za medije i medijske usluge u 2021. godini

Novčane transakcije svih ostalih organa, kojih je 47⁹, su 176.302,68 eura, i manji su od iznosa troškova svih ministerstava, koja su dostavila odgovore za istu svrhu (487.695,30 eura).

Korisnici sredstava organa javnog sektora za 2021. godinu su kategorisani, a shodno tome i transakcije prema istima. Tako je 232.067,21 eura uplaćeno za sedam štampanih medija/časopisa, 27.349,11 eura za četiri televizije, 205.654,52 eura za 34 portala/agencije, 135.644,90 eura za 16 marketinških agencija, produksijskih kuća i medijskih agencija i 63.282,24 eura na 12 ostalih subjekata

⁹ 7 zavoda, 4 agencije, 18 uprava, 3 komisije, 8 fondova, 3 instituta, Sekretarijat za zakonodavstvo, Socijalni savjet Crne Gore, Državni arhiv i Direkcija za zaštitu tajnih podataka

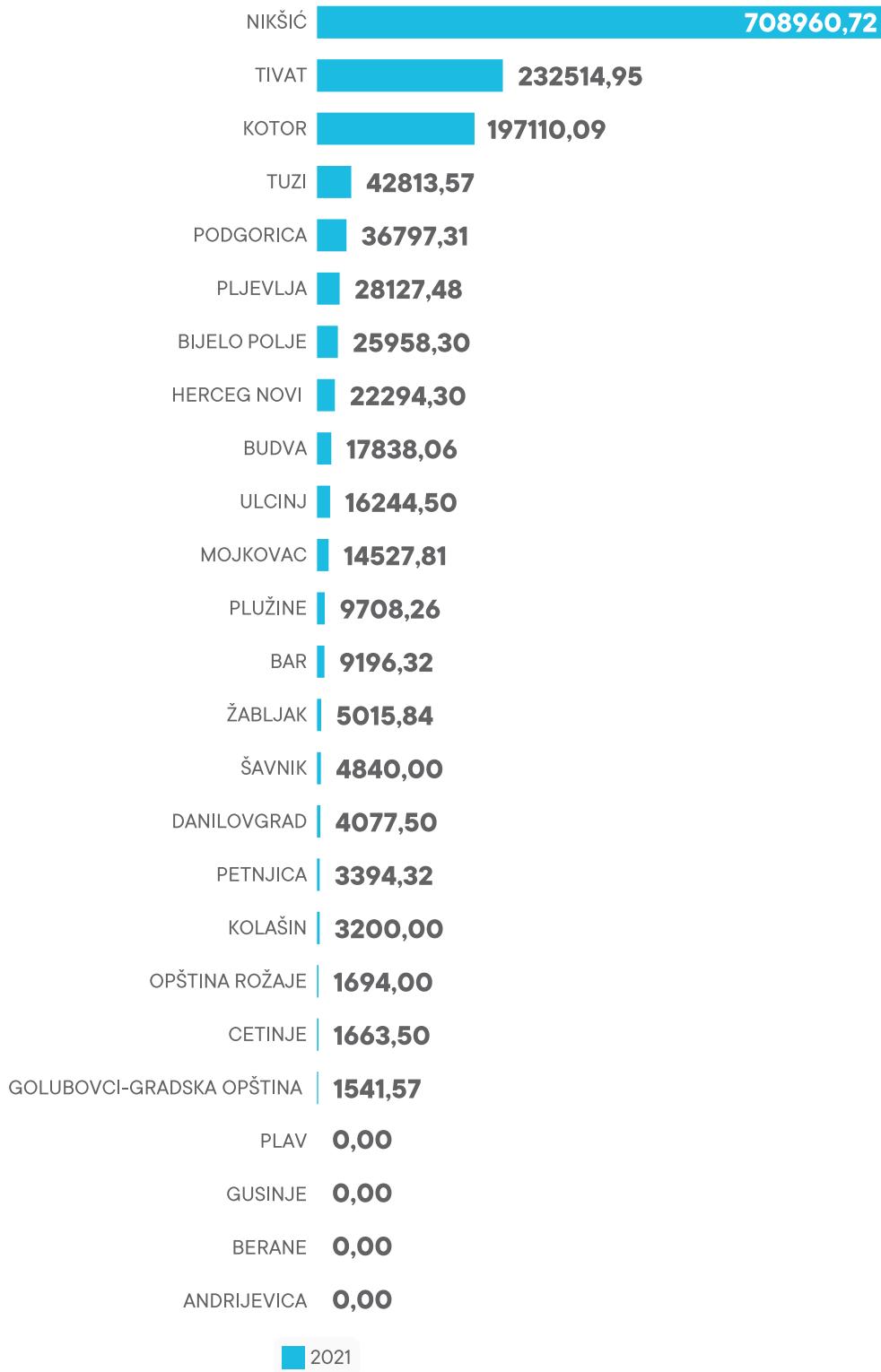
Grafik 8. Pregled sredstava koja su prihodovali korisnici od organa javne uprave u 2021. godini

Pravosuđe

Od devet organa pravosuđa, kojima su upućeni zahtjevi za slobodan pristup informacijama, a u koje je uključen i Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštву, jedino Vrhovno državno tužilaštvo (VDT) je imalo troškove - 3646,94 eura za 2021. godinu, i to samo za pravno lice Press clipping doo. Organi pravosuđa su i kroz ostala istraživanja CGO-a identifikovani kao oni koji su simbolično trošili za ove svrhe.

Lokalne samouprave

Ukupne novčane transakcije svih lokalnih samouprava u Crnoj Gori prema mediima i za medijske usluge iznose 1.387.518,40 eura. Svi 25 lokalnih samouprava (uključujući Gradsku opštinu Golubovci) je dostavilo podatke, pri čemu četiri opštine nisu imale troškove – Andrijevica, Berane, Gusinje i Plav.

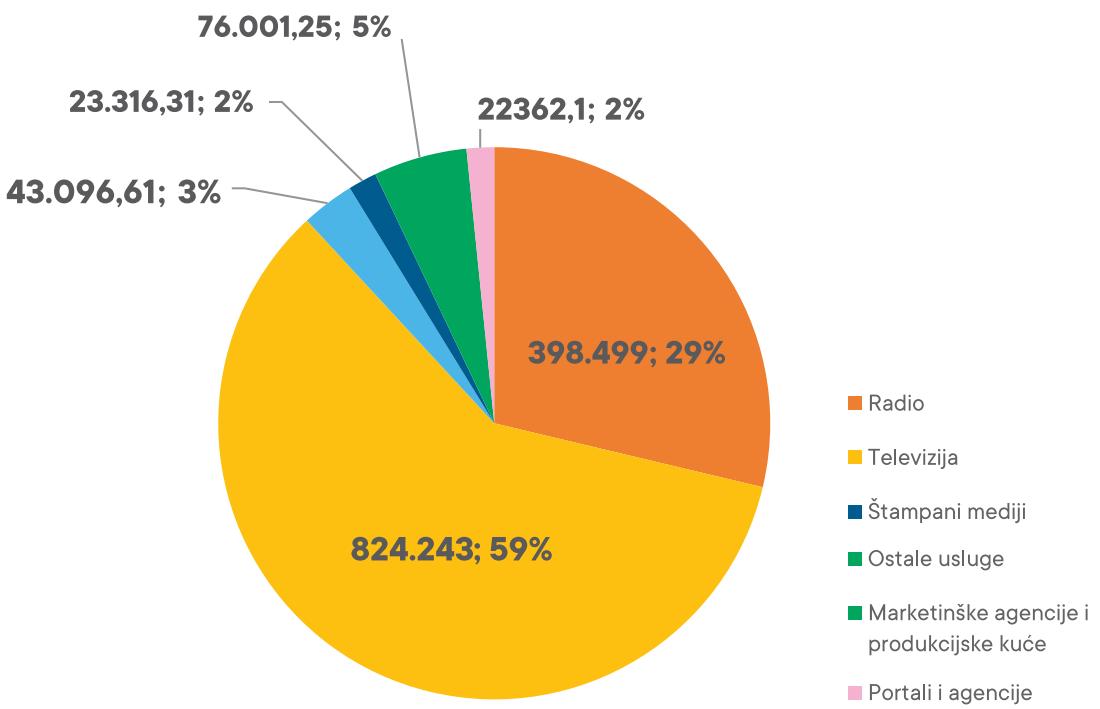

Grafik 9. Pregled novčanih transakcija lokalnih samouprava za medije i medijske usluge u 2021. godini

U 2021. godini, od lokalnih samouprava za medije i medijske usluge najviše sredstava je potrošila opština Nikšić 708.960,72 eura, a slijede opštine Tivat i Kotor, sa 232.514,95 eura i 197.110,09 eura. Važno je naglasiti da ove tri opštine prednjače i u transparentnosti, jer su u odgovorima po zahtjevu za slobodan

pristup informacijama dostavile podatke i o iznosima koji su opredijeljeni lokalnim javnim emiterima za redovno funkcionisanje (RTV Nikšić, Radio Tivat i Radio Kotor). Iz tog razloga, po dobijenim podacima, ove tri opštine dominiraju u pregledu najvećih potrošača. Međutim, CGO nije uspio dobiti tražene podatke od ostalih lokalnih samouprava o iznosima za redovno finansiranje lokalnih javnih emitera. CGO nije upućivao žalbe na rješenja pojedinih opština zbog nemogućnosti Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama da efikasno postupa po žalbama, a imajući u vidu da još od decembra 2021. godine, od kada su razriješeni predsjednik i član Savjeta, Skupština nije odabrala nove. Takođe, u periodu zaključivanja istraživanja, CGO tim nije mogao provjeriti završne račune opština, jer je proces pripreme završnih budžeta nije okončan, a što nakon pripreme moraju da verifikuju skupštine opština prije nego ih učine javno dostupnim dokumentima.

Poznato je da se svi lokalni javni emiteri dominantno finansiraju iz opštinskih budžeta. CGO nije uspio dobiti podatke koliko su novca dobile za redovno emitovanje iz budžeta lokalnih samouprava: Gradska televizija Podgorica, Gradska radio, TV Pljevlja, Radio Pljevlja, TV Herceg Novi, Radio Herceg Novi, TV Budva, Radio Budva, Radio Bar, Radio Danilovgrad, TV Rožaje, Radio Rožaje, Radio Cetinje, TV Cetinje, Radio Andrijevica, Radio Berane, Radio Bijelo Polje, Radio Kolašin, Radio Ulcinj¹⁰. Shodno tome, iznos sredstava lokalnih samouprava za medije i medijske usluge je značajno veći u odnosu na ono što je CGO dobio po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Grafik 10. Pregled prihoda korisnika od lokalnih samouprava za medijske i vezane usluge u 2021. godini

Najveći korisnici sredstava od strane lokalnih samouprava bile su televizije, pa je tako 10 TV stanica prihodovalo 824.243,13 eura ili 59%. Slijedi devet radio stanica kojima je

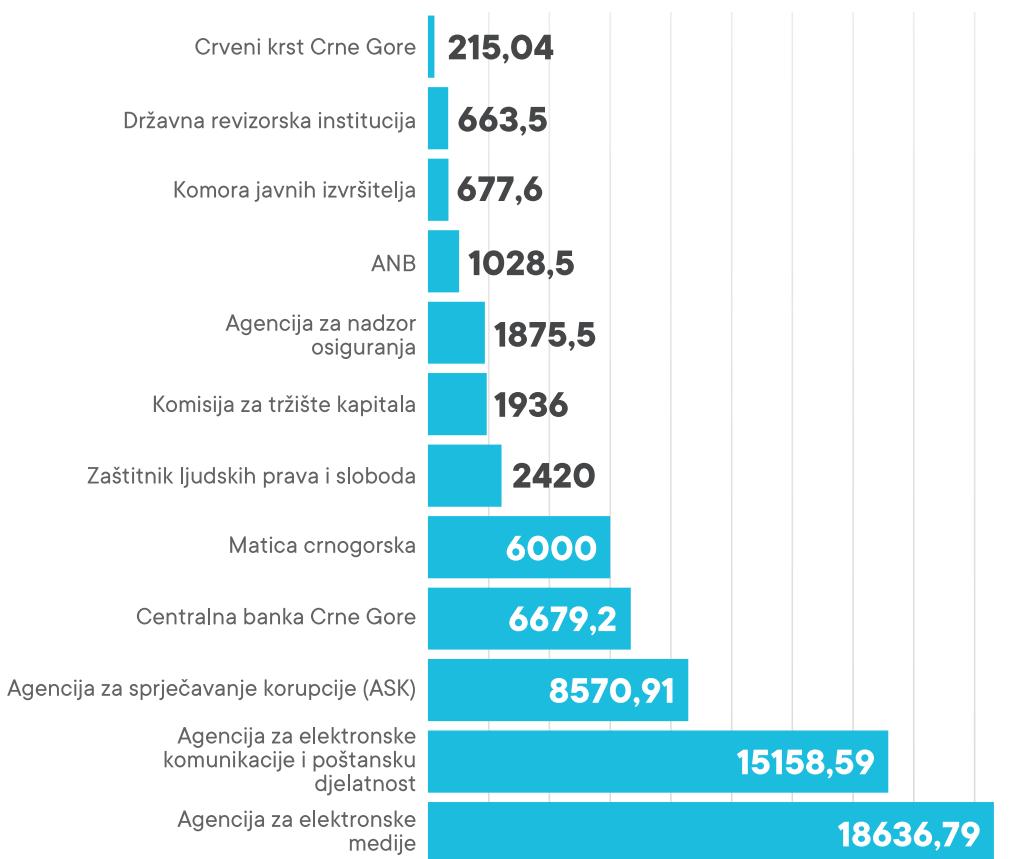
¹⁰ <https://aemcg.org/emiteri-i-operatori/>

dodijeljeno 398.499 ili 29% ukupnih sredstava, potom 15 marketinških, medijskih agencija i produksijskih kuća sa 76.001,25 eura (5%), kao i osam štampanih medija (novine i časopisi) sa 43.096,61 eura (3%). Preostalih 8% se odnosi na portale te ostale pružaoce ovih i vezanih usluga.

Nezavisne institucije

Od 25 nezavisnih institucija, kojima su upućeni zahtjevi za slobodan pristup informacijama svi su uredno odgovorili u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Deset nezavisnih institucija je odgovorilo da nisu imali troškova po osnovu zahtjeva koji im je upućen. To su: Revizorsko tijelo, Državna izborna komisija, Akreditaciono tijelo Crne Gore, Zajednica opština Crne Gore, Centralno klirinško i depozitarno društvo, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Advokatska komora, Notarska komora, Agencija za zaštitu konkurenčije, Institut računovođa i revizora Crne Gore.

Ostalih 13 organa je imalo ukupno 64.006,83 eura utroška po ovom osnovu.

Grafik 11. Pregled novčanih transakcija nezavisnih institucija prema medijima, za medijske i vezane usluge u 2021. godini

Najviše novčanih transakcija prema medijima, po dostupnim informacijama, imala je Agencija za elektronske medije - 18.636,79 eura, a slijede Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Agencija za sprječavanje korupcije sa 15.158,59 odnosno 8.570,91 eura. Najmanje sredstava utrošili su Crveni krst Crne Gore (215,04 eura) i Ljekarska komora (145,02 eura).

Od strane nezavisnih institucija, najviše sredstava su doobile marketinške i medijske agencije i produkcijske kuće (njih 8) - 30.215,44 eura. Slijede ostale vezane usluge sa 16.641,95 eura, te štampani mediji (4) sa 10.766,34 eura.

MARKETINŠKE I MEDIJSKE AGENCIJE I PRODUKCIJSKE KUĆE

30215,44

OSTALE USLUGE

16641,95

ŠTAMPANI MEDIJI

10766,34

TELEVIZIJE

2916,1

PORTALI I AGENCIJE

2662

RADIO

805

2021

Grafik 12. Pregled prihoda korisnika od nezavisnih institucija za medijske i vezane usluge u 2021. godini

Univerzitet Crne Gore

Ukupan trošak Univerziteta i svih univerzitetski jedinica za medije i medijske usluge iznosi 49.663,04 eura. Sve univerzitetske jedinice (21), kao i Rektorat, odgovorili su na zahtjev CGO, pri čemu 13 fakulteta nije imalo troškove po ovom osnovu. To su: Arhitektonski fakultet, Ekonomski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Fakultet dramskih umjetnosti, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Filološki fakultet, Filozofski fakultet, Građevinski fakultet, Mašinski fakultet, Medicinski fakultet, Muzička akademija, Pomorski fakultet i Pravni fakultet.

Od ostalih visokoobrazovnih ustanova koje su imale troškove najviše je za medije i medijske usluge utrošio Institut za biologiju mora 26.283,60 eura, a potom Rektorat Univerziteta Crne Gore 21.480,77 eura. Svi ostali univerzitetski organi su potrošili značajno manje, zaključno sa Istoriskim institutom sa svega 65 eura.

INSTITUT ZA BIOLOGIJU MORA

26283,60

UNIVERZITET CRNE GORE (REKTORAT)

21480,77

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

833,13

FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

299,50

FAKULTET LIKOVNIH UMJETNOSTI

282,38

METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

229,90

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

121,00

BIOTEHNIČKI FAKULTET

67,76

ISTORIJSKI INSTITUT

65,00

2021

Grafik 13. Pregled troškova UCG i univerzitetskih jedinica za medije, medijske i vezane usluge u 2021. godini

Javne ustanove

U kategoriji javnih ustanova, zahtjevi za slobodan pristup informacija su poslati na adrese ukupno 341 organa, koji su na medije, medijske i vezane usluge potrošili 93.502,59 eura. Treba naglasiti da samo dva organa nisu dostavila odgovor (0,58%), a što je rezultat upornosti istraživačkog tima CGO-a koji je slao urgencije organima kako bi ispoštovali Zakon o slobodnim pristupu informacijama. Ukupno, 281 organ nije imao troškova (88,53%), a preostalih 58 organa je imalo troškova (18,47%) i ti troškovi su u zbiru bili 93.502,59 eura.

Savezi

Od 25 saveza na nacionalnom nivou, 12 nije imalo troškova po osnovu medijskih i vezanih usluga, četiri navode da nisu obveznici Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a sedam saveza je prijavilo troškove i to u ukupnom iznosu od 47.576,90 eura. Dva saveza nisu odgovorila na zahtjev CGO-a – Džudo savez Crne Gore i Vazduhoplovni savez Crne Gore.

Najveći potrošač po ovom osnovu u 2021. godini je Rukometni savez Crne Gore sa 21.415,00 eur, slijede Odbojkaški i Vaterpolo savez Crne Gore sa 9.310,56

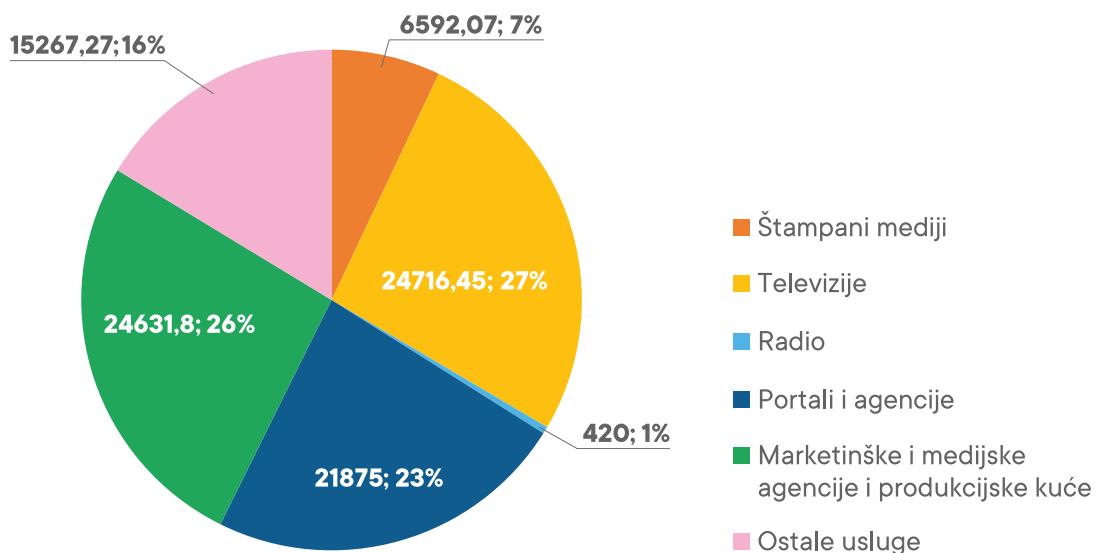
euра односно 8.756,72 eура. Najmanje troškova, među potrošačima u ovoj kategoriji koji su imali troškove, bilježi Savez sportsko ribolovnih organizacija Crne Gore. Notirana je česta praksa kompenzacije kao način podmirivanja obaveza saveza sa RTCG-om sa kojim većina ovih koji su imali troškova sarađuju.

Ostale javne ustanove

U preostalih 316 organa su svi ostali organi lokalnih samouprava, obrazovne ustanove, itd. a ukupan trošak ovih organa za medijske i vezane usluge u 2021. godini bio je 45.925,69 eура. Međutim, obrazovne ustanove (osnovne i srednje škole) dominantno nisu imale troškova po ovom osnovu.

Najveći potrošač među ovim javnim ustanovama bio je JUK Herceg Fest Herceg Novi sa 10.602,90 eура za medije i medijske usluge u 2021. godine, potom Crnogorsko narodno pozorište sa 8.157,57 eура, a slijedi Crnogorska akademija nauka i umjetnost sa 4.573,42. OŠ Mihailo Žugić iz Odžaka u Pljevljima je ustanova koja je imala najmanje troškova, od onih koji su dostavili podatke, a to je 30 eура.

Prihodi korisnika u 2021. godini

Grafik 14. Pregled sredstava koja su prihodovali korisnici po osnovu od javnih ustanova u 2021. godini

Najviše sredstava su javne ustanove potrošile na televizije, i to 24.716,45 eура ili 27%, a slijede marketinške i medijske agencije i produkcijske kuće sa 24.631,8 eура ili 26%, dok ih prate portali i agencije sa 21.875 eура ili 23%. Najmanje prihoda od javnih ustanova su imale radio stanice, tek 420 eура.

Javna preduzeća

Nakon lokalnih samouprava, javna preduzeća su imala najveće troškove prema medijima, ali se to u njihovom slučaju primarno odnosi na oglašavanje, i to u ukupnom iznosu od 1.139.791,92 eура.

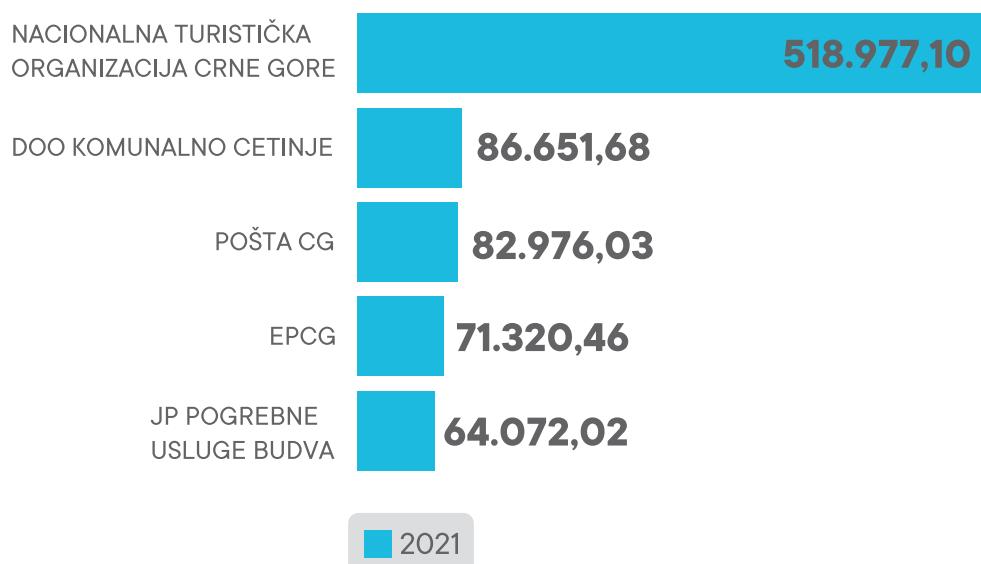
Od 137 javnih preduzeća, kojima su upućeni zahtjevi za slobodan pristup informacijama odgovorilo je njih 134, pri čemu je jedan organ naveo da ne podliježe Zakonu o slobodnom

pristupa informacijama (Novi duvanski kombinat koji je sada u privatnom vlasništvu), a dva javna preduzeća nisu odgovorila (1,46%) - Aerodromi Crne Gore i Plantaže koje su se vratile na crnu listu netransparentnih organa koji ignorisu zahtjeve CGO-a o ulaganjima u medije, sa izuzetkom objedinjenog istraživanja 2018-2019. godine kada su odgovorili na zahtjev. Od 134 organa koji su odgovorili na zahtjev istraživačkog tima CGO-a, 69 javnih preduzeća nije imalo troškova, 65 javnih preduzeća je imalo troškove, dok je protiv dva preduzeća, Air Montenegro i JP Parking servis Podgorica, CGO podnio žalbu AZLP zbog povrede pravila postupka i pogrešne primjene materijalnog prava jer su se svojim rješenjima neopravdano pozvali na tajnost podataka.

Najveći potrošači među javnim preduzećima bili su Nacionalna turistička organizacija Crne Gore sa utrošenih 518.977,10 eura, od kojih je 490.000,00 eura uplaćeno agenciji Direct Media za promociju turističke ponude Crne Gore na ciljnim emitivnim tržištima - Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Austrija, Švajcarska, Poljska i Rusija, kao i za „tradicionalno važna tržišta regiona: Srbija, Slovenija, Albanija i BiH, putem online kanala“. Na drugom mjestu je DOO Komunalno Cetinje sa 86.651,68 eura. Slijedi Pošta Crne Gore sa utrošenih 82.976,03 eura, potom Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) 71.320,46 eura, a TOP 5 najvećih potrošača zaključuju JP Pogrebne usluge Budva sa 64.072,02 eura. Od većih korisnika medija i medijskih usluga izdvaja se i Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS) sa utrošenih 54.186,18 eura i nalazi se na šestom mjestu.

Važno je naglasiti da su preduzeća poput DOO Komunalno Cetinje i JP Pogrebne usluge Budva posrednici između građana i štampanih medija u objavljivanju umrlica, čitulja. Ipak istraživački tim CGO-a ne može ignorisati tu transakciju prema medijima od strane javnog preduzeća, a imajući u vidu da se te transakcije odlivaju sa računa preduzeća koje finansiraju poreski obveznici opština, u ovom slučaju građani/ke Cetinja i Budve.

Pregled pet najvećih potrošača među javnim preduzećima u 2021. godini

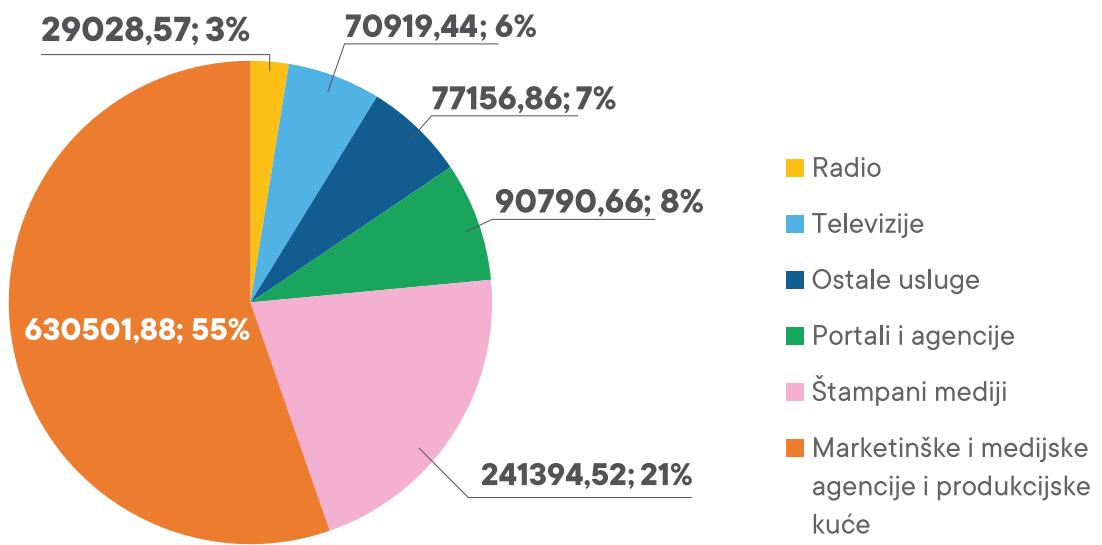

Grafik 15. Pregled pet najvećih potrošača među javnim preduzećima u 2021. godini

Javno preduzeće Rudnik uglja je neregistovanom glasilu IN4S 5. oktobra 2021. godine uplatio 500 eura jednokratne pomoći, i to samo 24h nakon upućene molbe portala koje potpisuje Gojko Raičević. Takođe, Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) je u 2021. godini imala potpisani ugovor sa neregistrovanim portalom IN4S. EPCG, od 1. novembra 2021. uplaćuje 600 eura mjesечно bez PDV-a pomenutom portalu za objavu banera. Ovakav primjer pomoći, odnosno finansiranja novcem svih građana/ki, portala koji nije registrovan kao medij pa samim tim ne ispunjava zakonske obaveze prema državi Crnoj Gori, i na kojem se često konstatuju gruba kršenja Etičkog kodeksa, ali i pozitivnih propisa u dijelu zaštite dostojanstva ličnosti i ugleda, predstavlja primjer neodgovornog upravljanja javnim resursima. Javna preduzeća ne bi smjela biti bankomat iz koje se finansiraju mediji u Crnoj Gori, naročito ne oni mediji koji uporno odbijaju da posluju po zakonima države Crne Gore, ali i da poštuju etičke norme.

Kada je riječ o korisnicima tih sredstava, najviše sredstava od javnih preduzeća prihodovalo su marketinške i medijske i produksijske kuće 55% odnosno 630.501,88 eura, slijede štampani mediji sa 241.394,52 eura (21%), zatim portali i informativne agencije sa 90.790,66 eura (8%). I u ovoj kategoriji najmanje su prihodovalo radio stanice 29.028,57 eura ili 3% ukupnih sredstava koja su javna preduzeća uložile u medije i medijsko promotivne servise.

Prihodi korisnika u 2021. godini

Grafik 16. Pregled sredstava koja su prihodovali korisnici od javnih preduzeća u 2021. godini

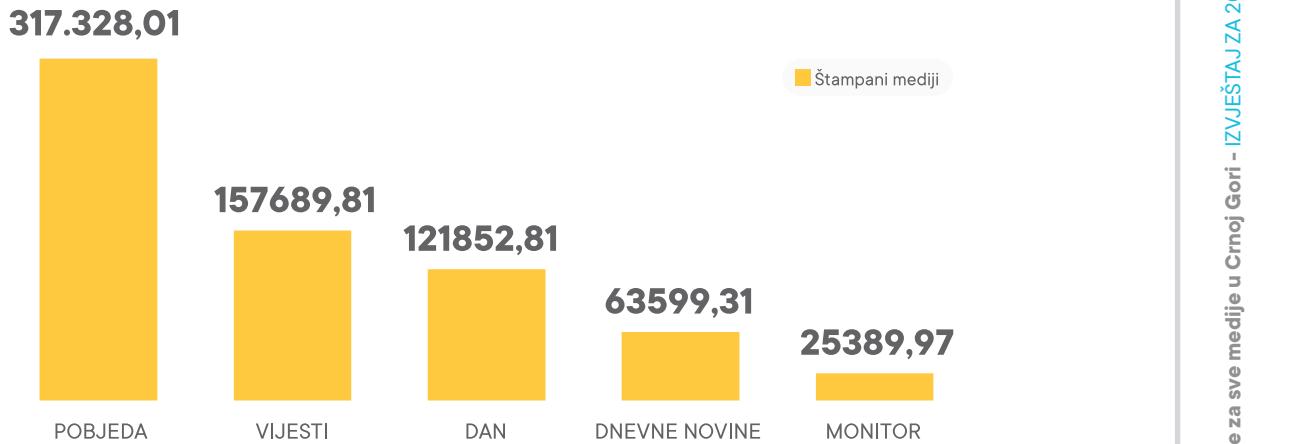
Koji su mediji, medijske i marketinške agencije i produkcijske kuće najviše prihodovale novca iz javnih fondova u 2021. godini?

Štampani mediji

Kada govorimo o štampanim medijima u 2021. godini, najviše su sredstava od organa javnog sektora, po različitim osnovama, dobili Pobjeda – 317.328,01 eura, Vijesti – 157.689,81 eura, Dan – 121.852,81, Dnevne novine – 63.599,31 i Monitor – 25.389,97 eur.

Među uplatama dnevnim listovima Pobjeda i Dan jedan dio prihoda se odnosi na umrlice, a što je uplaćivano od dijela lokalnih javnih preduzeća, a za oglašavanje u tim medijima. Takođe, i bez tih transakcija, koje su nesumnjiv dio marketinškog prihoda tih medija, njihov redoslijed u dijelu transakcija od organa javnog sektora bi bio identičan (Pobjeda na prvom mjestu, dnevni list Dan na trećem mjestu).

Uporedni pregled štampanih medija koji su primili najviše sredstava iz javnih fondova u 2021. godini

Grafik 17. Uporedni pregled sredstava koja su prihodovali štampani mediji od organa javnog sektora u 2021. godini

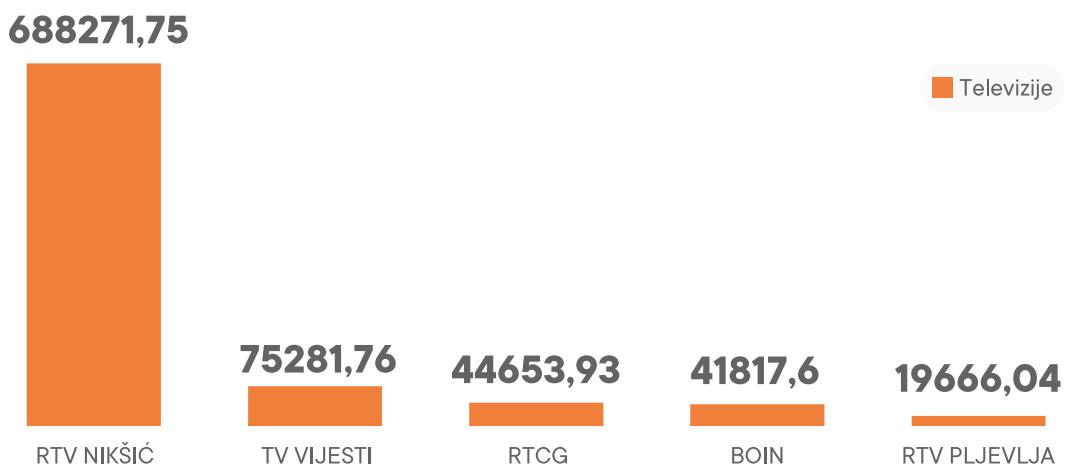
Televizije

Kod televizija najveći korisnik sredstava je RTV Nikšić – 688.271,75 eura. Važno je naglasiti da je u ovu cifru uključen iznos koji je opredijeljen od opštine Nikšić za redovno funkcionisanje ovog lokalnog javnog emitera. Bez tog iznosa, ukupan prihod RTV Nikšić iz javnih fondova za 2021. godinu iznosio bi svega 6.871,75 eura.

Na drugom mjestu po prihodima je televizija Vijesti koja je iz javnih fondova, po različitim osnovama, prihodovala 75.281,76 u 2021. godini, slijedi RTCG sa 44.653,93 eura (nisu uračunata sredstva iz Budžeta Crne Gore koja su obrađena u prvom dijelu izvještaja), potom TV Boin 41.817,60 eura, a top 5 zaokružuje RTV Pljevlja koja su prihodovala 19.666,04 eura.

Uporedni pregled televizija koji su primile najviše sredstava iz javnih fondova u 2021. godine

*bez sredstava iz Budžeta države za RTCG

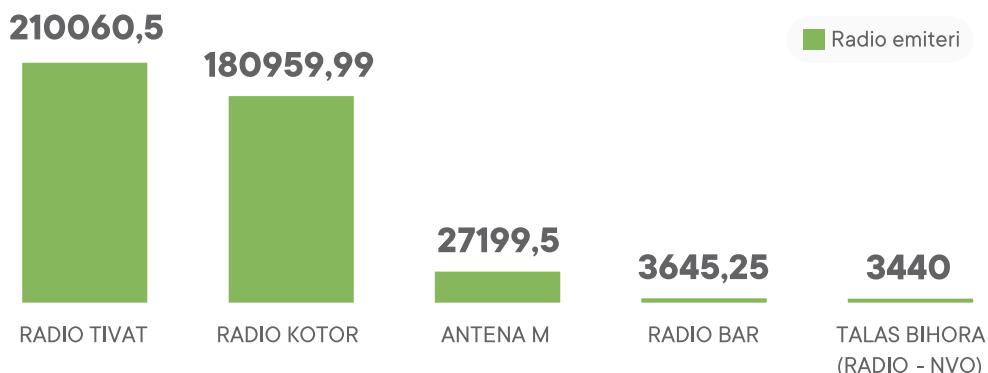

Grafik 18. Uporedni pregled sredstava koja su prihodoval televizije od organa javnog sektora u 2021. godini

Radio stanice

U slučaju radio emitera, najveći korisnici javnih sredstava, prema podacima prikupljenim ovim istraživanjem, u 2021. godini, bili su: Radio Tivat sa 210.060,50 eura, Radio Kotor sa 180.959,99 eura, potom radio Antena M sa 27.199,50 eura, Radio Bar sa 3.645,25 eura, te Radio Petnjica - Talas Bihora sa prihodovanih 3.440 eura.

Uporedni pregled radio emitera koji su primili najviše sredstava iz javnih fondova u 2021. godini

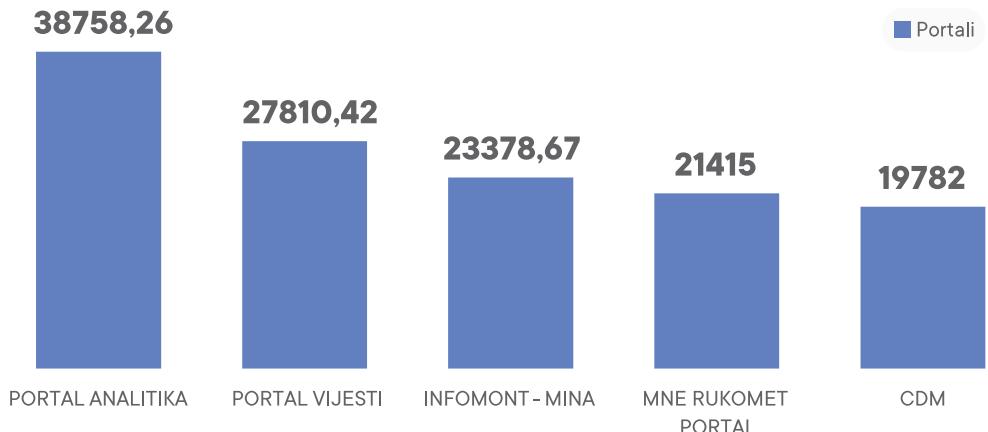

Grafik 19. Uporedni pregled sredstava koja su prihodovali radio emiteri od organa javnog sektora u 2021. godini

Portali

Portali imaju rastući udio u novčanim transakcijama organa javnog sektora, a u 2021. godini najviše su sredstava, po različitim osnovama dobili: Portal Analitika – 38.758,26 eura, potom Portal Vijesti – 27.810,42 eura, informativni i servis portal agencija MINA – 23.378,67 eura, slijedi portal MNE rukomet – 21.415 eura, zatim portal CdM – 19.782 eura.

Uporedni pregled portala koji su primili najviše sredstava iz javnih fondova u 2021. godini

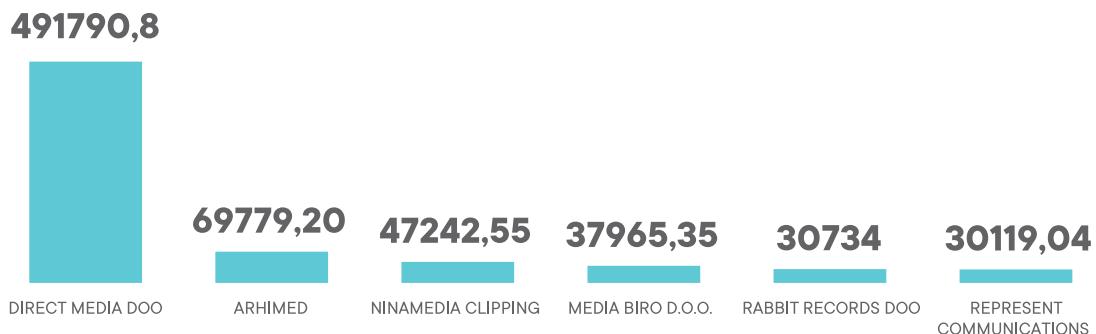

Grafik 20. Uporedni pregled sredstava koja su prihodovali portali od javnih fondova u 2021. godini

Marketinške, medijske agencije i produkcijske kuće

Marketinške, medijske agencije i produkcijske kuće koje su prihodovale najviše sredstava iz javnih fondova su: Direct Media DOO – 491.790,80 eura, Arhimed – 69.779,20 eura, Ninamedia Clipping – 47.242,55 eura, Media biro – 37.965,35 eura, Rabbit Records – 30.734,00 eura i Represent Communications – 30.119,04 eura.

Uporedni pregled marketinških, medijskih agencija i produkcijskih kuća koje su prihodovale najviše sredstava iz javnih fondova

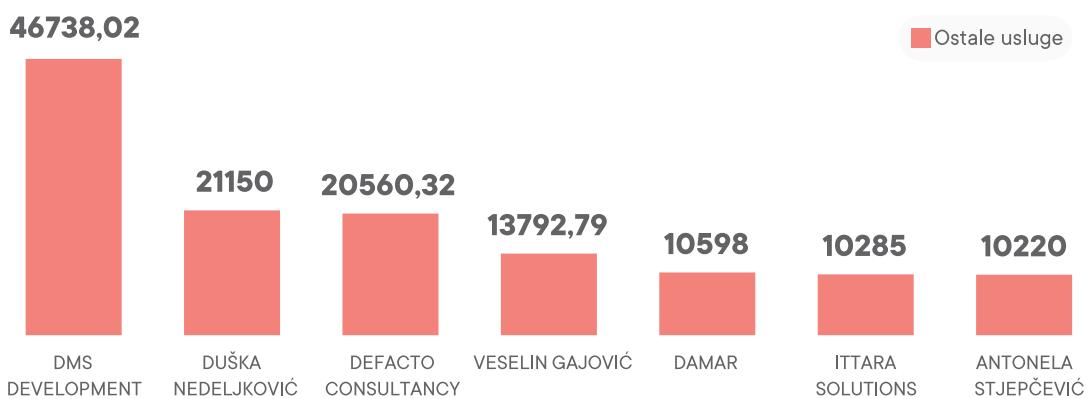

Grafik 21. Uporedni pregled sredstava koja su prihodovale marketinške, medijske agencije i produkcijske kuće iz javnih fondova u 2021. godini

Ostali

Najveći korisnici sredstava po osnovu medijskih i oglašivačkih usluga od strane pravnih i fizičkih lica koja su primila sredstava za pružanje ostalih usluga koje spadaju ni u jednu gore pomenutu kategoriju su bili: DMS Development – 46.738,02 eura, agencija za istraživanje javnog mnjenja DeFacto Consultancy – 20.560,32 eura, Veselin Gajović – 13.792,79 eura (angažovan za reklamni spot Pošte Crne Gore), Duška Nedeljković – 13.750,00 eura (eksterno angažovana od strane Ministarstva finansija i socijalnog staranja za PR usluge), agencija za istraživanje javnog mnjenja Damar – 10.598,00 eura, Ittara solutions – 10.285,00 eura i Antonela Stjepčević – 10.220,00 eura (angažovana na dva projekta Instituta za biologiju mora „Sharemed“ i „Tune up“ za usluge promocije, medija i komunikacija).

Uporedni pregled ostalih pružalaca usluga koji su primili najviše sredstava iz javnih fondova

Grafik 22. Uporedni pregled sredstava koja su prihodovale ostalih pružalaca usluga finansiranih iz javnih fondova u 2021. godini

Presjek odgovora po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama

U Crnoj Gori je u 2021. godini, prema evidenciji Agencije za elektronske medije (AEM)¹¹, poslovalo 79 elektronskih medija, od čega 55 radio stanica, a 24 TV stanica. Ukupno je 28 programa javnih radijskih i televizijskih emitera, kao i dva programa neprofitnih emitera. Tri štampana dnevna medija posluju u Crnoj Gori - Pobjeda, Vijesti i Dan.

Od 621 organa javnog sektora kojima je upućen zahtjev za slobodan pristup informacijama, odgovore je istraživačima CGO-a dostavilo 613, odnosno 98.71%. U odnosu na prethodna istraživanja ovog tipa, primjetan je pomak kada je riječ o odgovornosti u dijelu poštovanja Zakona o slobodnom pristupu informacijama. I dalje postoji problem u poštovanju roka od 15 dana za dostavljanje odgovora, pa je granica često probijana, pa je istraživački tim CGO-a slao urgencije, dopise i žalbe kako bi svi ovih organi dostavili rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama.

Kod osam organa koji su ignorisali upit istraživača CGO-a, kršeći odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama, prednjači tzv. princip *čutanja administracije*. Ni pored brojnih urgencija, pa čak ni žalbi Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama nisu do dana zaključivanja istraživanja dostavili odgovore na naš upit.

Na «crnoj listi» netransparentnih organa nalaze se: Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava prihoda i carina, Aerodromi Crne Gore, Plantaže, Vazduhoplovni savez Crne Gore, Džudo savez Crne Gore.¹²

Iako je odgovore dostavilo skoro 99% organa i organizacija, dužina trajanja dobijanja odgovora je varirala. Po pravilu, dominantno su prvi odgovore dostavili oni organi koji nisu imali troškova, i to u prosjeku u roku od sedam dana. Najbrže i najefikasnije su u tom pogledu bile škole i vrtići, kao i pravosuđe. Generalni prosjek za sve organe za dobijanje odgovora bio je nešto preko 10 dana. Tako je Skupština Crne Gore odgovorila na zahtjev za pet dana, pravosudni organi za nešto preko pet dana. Javnim ustanovama, među kojima dominiraju vrtići i škole je u prosjeku trebalo osam dana da odgovore na zahtjev, nezavisnim institucijama devet dana, Univerzitetu Crne Gore i svim njegovim jedinicama

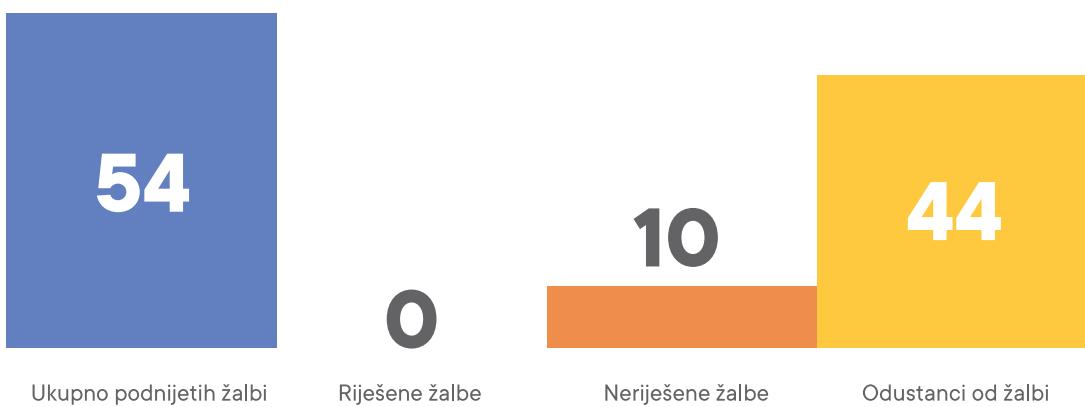
¹¹ <https://aemcg.org/wp-content/uploads/2022/04/Izvjestaj-o-radu-AEM-za-2021.-godinu.pdf>

¹² Ministarstva iz 2021. godine, na koju se odnosi ovaj izvještaj

nešto preko 9 dana, a javnim preduzećima preko 13 dana. Generalni sekretarijat Vlade, ministarstva i organi u sastavu Vlade su u prosjeku odgovorili na zahtjeve CGO-a za prosječno 14 dana. Predsjednik Crne Gore je odgovorio na zahtjev za slobodan pristup informacijama 15-og dana, a najsporije su odgovarale na zahtjeve CGO u prosjeku lokalne samouprave – za oko 16 dana.

Organ kojem je najduže vremena trebalo da odgovori na zahtjev CGO-a je Ministarstvo finansija (i socijalnog staranja), i to nakon 93 dana i tek nakon stupanja na dužnost novog ministra finansija, Aleksandra Damjanovića koji je prekinuo zavjet čutanja tog organa koji je vladao za vrijeme mandata Milojka Spajića.

CGO je uputio Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama (AZLP) 54 žalbe. Agencija nije u mogućnosti da postupa po žalbama, imajući u vidu da još od decembra 2021. godine, od kada su razriješeni predsjednik i član Savjeta, Skupština nije odabrala nove, zbog čega Savjet ne može zasijedati i donositi odluke po žalbama. Od 54 ukupno podnijetih žalbi, CGO je odustao od njih 44, jer su organi u međuvremenu dostavili podatke, a 10 žalbi čeka svoj epilog na Savjetu Agencije. Od 10 upućenih žalbi, 8 se odnosi na čutanje administracija, a dvije su upućene protiv kompanije Air Montenegro i protiv JP Parking servis Podgorica, koji su odgovorili na zahtjev za slobodan pristup informacijama, ali su se u svom odgovoru pozvali na tajnost podataka, nakon čega je CGO podnio žalbu zbog povrede pravila postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Da je Savjet AZLP u mogućnosti da odlučuje po ovim žalbama, CGO izvještaj bi bio potpuniji i obuhvatao bi kompletan javni sektor u Crnoj Gori što je priličan poduhvat i uspjeh imajući u vidu raniju neažurnost i netransparentnost javnih organa kada je riječ o objavljuvanju informacija koje se tiču novčanih tokova.

Grafik 23. Pregled načina rješavanja Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama

- Tokom 2021. godine, shodno dokumentovanim podacima CGO-a, organi javnog sektora su uplatili štampanim medijima, televizijama, radio stanicama, portalima i informativnim agencijama, marketinškim i medijskim agencijama, produksijskim kućama te ostalim vezanim pravnim licima koji su pružali medijsko-marketinške usluge, ali i po drugim osnovama, najmanje 3.426.183,33 eura, pri čemu taj iznos ne uključuje državnu pomoć, kao ni sredstva iz budžeta za javni servis RTCG. Takođe, to ne uključuje ni sredstva za dio lokalnih javnih emitera, jer te podatke pojedine opštine nisu dostavile CGO-u;
- Finansiranje medija iz javnih fondova je solidno uređeno kroz Zakon o medijima, čemu su doprinijeli i višegodišnji napori CGO-a. Podaci resornog Ministarstva, koji prvi put objavljuje ovaj izvještaj shodno novoj zakonskoj obavezi, daju približne cifre. U izvještaju se navodi da su organi javnog sektora (državni organi, opštine, javne ustanove, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio) izvestili Ministarstvo da su za medijske i vezane usluge uplatili 3.475.473,41 eura, a da su od medija dobili informaciju da im je uplaćeno 3.987.504,92 eura¹³. Značajan dio podataka Ministarstva i CGO-a se poklapa, a varijacije se mogu pripisati procentu odgovora od organa javnog sektora;
- Neophodno je uspostaviti veći stepen discipline kada je riječ o izvještavanju o novčanim tokovima od strane organa javnog sektora za potrebe medija i medijskih usluga. S obzirom na to da postoji jasna zakonska norma koja propisuje obavezu organa javnog sektora da do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, na svojoj internet stranici, objave evidenciju o uplatama medijima po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga, a da to mnogi nisu uradili - neophodno pristupiti primjeni zakonskih sankcija. CGO očekuje da Ministarstvo kulture i medija zauzme u ovom dijelu odlučniju poziciju, a CGO će pratiti pažljivo primjenu zakonskih odrebi kako od strane Ministarstva tako i od strane organa javnog sektora i medija;
- U više navrata je dodjela državne pomoći medijima otvorila brojna pitanja, pa je neophodno uspostaviti sistematizovan i javno dostupan pregled državne pomoći medijima, a u tom pravcu najviše mogu učiniti Ministarstvo kulture i medija, kao i Agencija za zaštitu konkurenkcije;
- CGO podržava inicijativu Direktorata za medije da organi javnog sektora

¹³ <https://www.gov.me/dokumenta/4b2d1cd3-a981-44f5-ab17-f4981ae5a1ef>

ne bi smjeli da se oglašavaju na neregistrovanim/neevidentiranim medijima koji ne poštuju zakone države Crne Gore. Shodno tome, CGO očekuje brze zakonske izmjene u tom pravcu;

- Finansiranje javnih emitera, kako RTCG, tako i lokalnih javnih servisa, mora biti u skladu sa strogim pravilima transparentnosti i mjerljivim kriterijumima utroška novca poreskih obveznika. To, između ostalo, znači da finansijski izvještaji javnih emitera moraju biti javno i pravovremeno dostupni, i objavljeni na zvaničnim web sajtovima. Finansijski izvještaj RTCG-a za 2021. godinu još uvijek nije javno dostupan i ne nalazi se na zvaničnoj web strani RTCG-a, što ukazuje na zabrinjavajuću netransparentnost javnog emitera u koji država budžetski godišnje direktno ulaže blizu 14 miliona eura.
- Dosadašnje iskustvo ukazuje na nejednak odnos lokalnih samouprava kad je riječ o transparentnosti uplata prema lokalnim javnim emiterima. Istraživački tim CGO-a notirao je, naprimjer, da je jedan dio lokalnih samouprava (Nikšić, Kotor i Tivat) dostavio informacije o opredijeljenim sredstvima lokalnim javnim emiterima za redovno funkcionisanje, pa su te tri opštine dominirale u pregledu utroška za ove svrhe samo zato što ne postoje dostupni podaci za pojedine opštine koje takođe imaju velike troškove po ovom osnovu (npr. Podgorica, Herceg Novi, Budva, itd). Shodno tome, iznos lokalnih samouprava za medije i medijske usluge je značajno veći u odnosu na ono što je CGO dobio po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama i predstavio u ovom izvještaju;
- Nastavljena je praksa iz prethodnih godina kojom se sklapaju ugovori između organa javnog sektora i određenih medija iz kojih se zaključuje da se mediji plaćaju za afirmativno i protokolarno izvještavanje o radu tih institucija, a što nije u njihovom izvještavanju nigdje navedeno kao plaćeni marketing, i to pitanje zahtjeva dalje praćenje i adekvatno adresiranje;
- Generalno, bilježi se značajan napredak kada je riječ o poštovanju Zakona o slobodnom pristupu informacijama od strane organa javne uprave, uz napomenu da je to uključilo i veliki napor istraživačkog tima CGO-a kroz dodatne pozive, urgencije i žalbe. Ipak, rezultat jeste da je od 621 organa, kojima je upućen zahtjev za slobodan pristup informacijama, odgovore istraživačima CGO-a dostavilo 613 organa, odnosno 98.71%. Kršenje odredbi Zakona o slobodnom pristupu informacijama uglavnom se svodi na tzv. princip čutanja administracije, a nekoliko njih na povrede pravila postupka i pogrešne primjene materijalnog prava jer su se u nekim rješenjima, organi pozvali na poslovnu tajnu i nisu dostavili podatke;
- Snažan partijski uticaj na preduzeća u kojima država ima svoj udio nerijetko utiče i na način opredjeljivanja javnih sredstava za medije i medijske usluge. Stoga je neophodno uspostaviti mehanizme kontrole ulaganja u medije i od strane ovih subjekata, od kojih neki ne pružaju informacije o tom dijelu poslovanja čime stvaraju sumnje da procedure opredjeljivanja tog novca nijesu sprovedene ni u najboljem interesu kompanije niti u javnom interesu.

Agencija za elektronske medije - <https://aemcg.org>

Članak na portalu RTCG o državnoj pomoći medijima - <http://www rtcg me/vijesti/drustvo/320981/drzavna-pomoc-za-jos-14-lokalnih-medija.html>

Evidencija Agencija za elektronske medije o emiterima i operatorima - <https://aemcg.org/emiteri-i-operatori/>

Finansijski izvještaj Radio televizije Crne Gore za 2020. godinu - <https://rtcg.me/upload/media/2021/6/10/1145842/finansijski%20izvjestaj%20RTCG%20za%20period%2001.01.2020.-31.12.2020..pdf>

Godišnji Izvještaj o transparentnosti finansiranja medija iz javnih prihoda za period od 15.02.2021 - 31.12.2021 - <https://www.gov.me/dokumenta/4b2d1cd3-a981-44f5-ab17-f4981ae5a1ef>

Izmjene i dopune finansijskog plana Radio televizije Crne Gore za 2021. godinu - <http://www rtcg me/upload/media/2020/7/26/401807/FINANSIJSKI%20PLAN%20RTCG%20za%202018%20za%20Savjet%20FINAL.docx>

Izvještaj o radu Agencije za elektronske medije za 2021. godinu - <https://aemcg.org/wp-content/uploads/2022/04/Izvestaj-o-radu-AEM-za-2021.-godinu.pdf>

Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 27/2010, 34/2011 i 16/2014) - <https://mif.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=163940&rType=2&file=Uredba%20o%20bлизим%20критерijумima.%20uslovima%20i%20nacinu%20dodjele%20drzavne%20pomoci.pdf>

Zakon o kontroli državne pomoći (“Službeni list Crne Gore”, br. 012/18)

Zakon o medijima Crne Gore (Službenom listu Crne Gore br. 82/2020)

Zakonom o kontroli državne podrške i pomoći (“Službeni list Crne Gore”, br. 26/07)

Prilog 1. Spisak svih organa javnog sektora koji su bili predmet istraživanja

1. Predsjednik Crne Gore

2. Skupština Crne Gore

Vlada

3. Generalni sekretarijat Vlade CG
4. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
5. Ministarstvo ekonomskog razvoja
6. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja
7. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija
8. Ministarstvo kapitalnih investicija
9. Ministarstvo odbrane
10. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
11. Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava
12. Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
13. Ministarstvo unutrašnjih poslova
14. Ministarstvo vanjskih poslova
15. Ministarstvo zdravlja

Ostali državni organi

16. Agencija za civilno vazduhoplovstvo
17. Agencija za investicije Crne Gore
18. Agencija za mirno rješavanje radnih sporova
19. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
20. Crnogorski fond za solidarnu stambenu izgradnju
21. Direkcija za zaštitu tajnih podataka
22. Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki
23. Državni arhiv Crne Gore
24. Fond PIO
25. Fond rada
26. Fond za obeštećenje
27. Fond za zaštitu depozita
28. Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore
29. Fond za zdravstveno osiguranje
30. Institut za javno zdravlje
31. Institut za ljekove i medicinska sredstva
32. Institut za standardizaciju Crne Gore
33. Investiciono-razvojni fond

- 34.** Komisija za koncesije
- 35.** Nacionalna komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća
- 36.** Sekretarijat za zakonodavstvo
- 37.** Socijalni savjet Crne Gore
- 38.** Uprava javnih radova
- 39.** Uprava policije
- 40.** Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
- 41.** Uprava prihoda i carina
- 42.** Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
- 43.** Uprava za inspekcijske poslove
- 44.** Uprava za izvršenje krivičnih sancija
- 45.** Uprava za kadrove
- 46.** Uprava za katastar i državnu imovinu
- 47.** Uprava za saobraćaj
- 48.** Uprava za saradnju sa dijasporom – iseljenicima
- 49.** Uprava za sport i mlade
- 50.** Uprava za statistiku
- 51.** Uprava za šume
- 52.** Uprava za ugljovodonike
- 53.** Uprava za vode
- 54.** Uprava za zaštitu kulturnih dobara
- 55.** Uprava za željeznice
- 56.** Zavod za hidrometeorologiju i seismologiju
- 57.** Zavod za hitnu medicinsku pomoć
- 58.** Zavod za metrologiju
- 59.** Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu
- 60.** Zavod za školstvo
- 61.** Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
- 62.** Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Lokalne samouprave

- 63.** Glavni grad Podgorica
- 64.** Golubovci - gradska opština u okviru GG Podgorica
- 65.** Opština Andrijevica
- 66.** Opština Bar
- 67.** Opština Berane
- 68.** Opština Bijelo Polje
- 69.** Opština Budva

- 70.** Opština Danilovgrad
- 71.** Opština Gusinje
- 72.** Opština Herceg Novi
- 73.** Opština Kolašin
- 74.** Opština Kotor
- 75.** Opština Mojkovac
- 76.** Opština Nikšić
- 77.** Opština Petnjica
- 78.** Opština Plav
- 79.** Opština Plužine
- 80.** Opština Pljevlja
- 81.** Opština Rožaje
- 82.** Opština Šavnik
- 83.** Opština Tivat
- 84.** Opština Tuzi
- 85.** Opština Ulcinj
- 86.** Opština Žabljak
- 87.** Prijestonica Cetinje

Pravosuđe

- 88.** Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu
- 89.** Sud za prekršaje u Bijelom Polju sa odjeljenjima (BA, ŽB, PI, PLj, RO, KO, MK)
- 90.** Sud za prekršaje u Budvi sa odjeljenjima (UL, BR, KO, HN)
- 91.** Sud za prekršaje u Podgorici sa odjeljenjima (DG, NK, CT)
- 92.** Upravni sud
- 93.** Ustavni sud
- 94.** Viši sud za prekršaje
- 95.** Vrhovni sud
- 96.** Vrhovno državno tužilaštvo

Univerzitet Crne Gore

- 97.** Arhitektonski fakultet
- 98.** Biotehnički fakultet
- 99.** Ekonomski fakultet
- 100.** Elektrotehnički fakultet
- 101.** Fakultet dramskih umjetnosti
- 102.** Fakultet likovnih umjetnosti
- 103.** Fakultet političkih nauka
- 104.** Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
- 105.** Fakultet za turizam i hotelijerstvo

- 106.** Filološki fakultet
- 107.** Filozofski fakultet
- 108.** Građevinski fakultet
- 109.** Institut za biologiju mora
- 110.** Iсторијски институт
- 111.** Mašinski fakultet
- 112.** Medicinski fakultet
- 113.** Metalurško-tehnološki fakultet
- 114.** Muzička akademija
- 115.** Pomorski fakultet
- 116.** Pravni fakultet
- 117.** Prirodno-matematički fakultet
- 118.** Универзитет Црне Горе (Ректорат)

Nezavisne institucije

- 119.** Advokatska komora
- 120.** Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
- 121.** Agencija za elektronske medije (AEM)
- 122.** Agencija za nacionalnu bezbjednost (ANB)
- 123.** Agencija za nadzor osiguranja
- 124.** Agencija za sprječavanje korupcije (ASK)
- 125.** Agencija za zaštitu konkurenциje
- 126.** Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama
- 127.** Akreditaciono tijelo Crne Gore
- 128.** Centralna banka Crne Gore
- 129.** Centralno klirinško depozitarno društvo
- 130.** Crveni krst Crne Gore
- 131.** Državna izborna komisija
- 132.** Državna revizorska institucija
- 133.** Institut računovođa i revizora Crne Gore
- 134.** Komisija za tržište kapitala
- 135.** Komora javnih izvršitelja
- 136.** Ljekarska komora
- 137.** Matica crnogorska
- 138.** Notarska komora
- 139.** Privredna komora
- 140.** Revizorsko tijelo
- 141.** Udruženje sudskih vještaka (NVO)
- 142.** Zajednica opština Crne Gore
- 143.** Заштитник људских права и слобода

- 144.** AD Održavanje željezničkih voznih sredstava Podgorica
- 145.** AD Plodovi Crne Gore
- 146.** Aerodromi Crne Gore
- 147.** Agencija za gazdovanje gradskom lukom doo Herceg Novi
- 148.** Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice doo
- 149.** Agencija za razvoj i izgradnju Herceg Novog doo
- 150.** Agencija za razvoj i zaštitu Orjena Herceg Novi doo
- 151.** Agencija za stanovanje doo Podgorica
- 152.** Air Montenegro
- 153.** Barska plovidba
- 154.** Castello Montenegro Pljevlja
- 155.** Centar za alternativno rješavanje sporova
- 156.** Centar za ekotoksikološka ispitivanja
- 157.** Centar za profesionalnu rehabilitaciju
- 158.** Crnogorska plovidba Kotor
- 159.** Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS)
- 160.** Crnogorski elektroprenosni sistem
- 161.** Crnogorski operator tržista električne energije
- 162.** Čistoća doo Herceg Novi
- 163.** Čistoća doo Podgorica
- 164.** Deponija doo Podgorica
- 165.** Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora
- 166.** DOO "Komunalno – Lim" Bijelo Polje
- 167.** DOO Agencija za projektovanje i razvoj Rožaje
- 168.** DOO Akademija znanja Budva
- 169.** DOO Čistoća Pljevlja
- 170.** DOO Društvo za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture Herceg Novi
- 171.** DOO Komunalna djelatnost Petnjica
- 172.** DOO Komunalne djelatnosti Bar
- 173.** DOO Komunalne djelatnosti Gusinje
- 174.** DOO Komunalne djelatnosti Plav
- 175.** DOO Komunalne djelatnosti Ulcinj
- 176.** DOO Komunalno Berane
- 177.** DOO Komunalno Budva
- 178.** DOO Komunalno Danilovgrad
- 179.** DOO Komunalno Kolašin
- 180.** DOO Komunalno Kotor
- 181.** DOO Komunalno Plužine

- 182.** DOO Komunalno preduzeće - Andrijevica
- 183.** DOO Komunalno Rožaje
- 184.** DOO Komunalno Tuzi
- 185.** DOO Lovstvo Bar
- 186.** DOO Mediteran reklame Budva
- 187.** DOO Parking servis Bijelo Polje
- 188.** DOO Ski centar Hajla
- 189.** DOO Sportski centar Berane
- 190.** DOO Sportski centar Cetinje
- 191.** DOO Sportski centar Rožaje
- 192.** DOO Sportsko-rekreativni centar Bar
- 193.** DOO Vodovod Bistrica – Bijelo Polje
- 194.** DOO Vodovod i kanalizacija Bar
- 195.** DOO Vodovod i kanalizacija Berane
- 196.** DOO Vodovod i kanalizacija Cetinje
- 197.** DOO Vodovod i kanalizacija Rožaje
- 198.** DOO Vodovod Pljevlja
- 199.** DOO Za uzgoj, zaštitu i lov divljači i riba - Danilovgrad
- 200.** DOOO Komunalno Cetinje
- 201.** Elektroprivreda Crne Gore (EPCG)
- 202.** Filmski centar Crne Gore
- 203.** Institut "Dr Simo Milošević", Igalo
- 204.** Institut za crnu metalurgiju
- 205.** JP Komunalne usluge Pljevlja
- 206.** JP Kulturni centar Bar
- 207.** JP Morsko dobro
- 208.** JP Parking servis Budva
- 209.** JP Pogrebne usluge Budva
- 210.** JP Vodovod i kanalizacija Ulcinj
- 211.** Komunalne djelatnosti doo Šavnik
- 212.** Komunalne usluge doo Podgorica
- 213.** Komunalne usluge Gradac - Mojkovac
- 214.** Komunalno – stambeno Herceg Novi
- 215.** Komunalno i vodovod DOO Žabljak
- 216.** Komunalno Nikšić - Nikšić
- 217.** Komunalno Tivat
- 218.** Luka Bar
- 219.** Luka Kotor
- 220.** Marina Bar

- 221.** Montecargo
- 222.** Montefarm
- 223.** Montenegro Bonus Cetinje
- 224.** Monteput
- 225.** Nacionalna turistička organizacija Crne Gore
- 226.** Nacionalni parkovi CG
- 227.** Novi Duvanski Kombinat
- 228.** Park prirode Dragišnjica i Komarnica
- 229.** Park prirode Piva Plužine
- 230.** Parking servis doo Herceg Novi
- 231.** Parking servis Podgorica doo
- 232.** Parking servis Tivat
- 233.** Plantaže
- 234.** Pogrebne usluge doo Podgorica
- 235.** Pošta CG
- 236.** Putevi DOO Podgorica
- 237.** Radio difuzni centar Podgorica
- 238.** Regionalni ronilački centar za podvodno demiliranje i obuku ronilaca
- 239.** Regionalni vodovod Crnogorsko primorje
- 240.** Regulatorna agencija za energetiku
- 241.** Rudnik uglja Pljevlja
- 242.** Službeni list Crne Gore
- 243.** Sportski centar Igalo doo
- 244.** Sportski centar Nikšić
- 245.** Sportski centar Žabljak
- 246.** Sportski objekti doo Podgorica
- 247.** Tehnopolis inovaciono preduzetnički centar
- 248.** Tržnice i pijace doo
- 249.** Turistička organizacija – Andrijevica
- 250.** Turistička organizacija Berane
- 251.** Turistička organizacija Bijelo Polje
- 252.** Turistička organizacija Budva
- 253.** Turistička organizacija Danilovgrad
- 254.** Turistička organizacija Gusinje
- 255.** Turistička organizacija Herceg Novi
- 256.** Turistička organizacija Kotor
- 257.** Turistička organizacija Mojkovac
- 258.** Turistička organizacija Nikšić
- 259.** Turistička organizacija Petnjica

- [**260.** Turistička organizacija Plav](#)
- [**261.** Turistička organizacija Pljevlja](#)
- [**262.** Turistička organizacija Rožaje](#)
- [**263.** Turistička organizacija Šavnik](#)
- [**264.** Turistička organizacija Tivat](#)
- [**265.** Turistička organizacija Ulcinj](#)
- [**266.** Turistička organizacija Žabljak](#)
- [**267.** Turistička organizacije Kolašin](#)
- [**268.** Turistička organizacije Prijestonice Cetinje](#)
- [**269.** Vodovod i kanalizacija - Andrijevica](#)
- [**270.** Vodovod i kanalizacija Budva](#)
- [**271.** Vodovod i kanalizacija Danilovgrad](#)
- [**272.** Vodovod i kanalizacija doo Podgorica](#)
- [**273.** Vodovod i kanalizacija Herceg Novi](#)
- [**274.** Vodovod i kanalizacija Kolašin doo](#)
- [**275.** Vodovod i kanalizacija Kotor doo](#)
- [**276.** Vodovod i kanalizacija Nikšić](#)
- [**277.** Vodovod i kanalizacija Tivat](#)
- [**278.** Zelenilo doo Podgorica](#)
- [**279.** Željeznička infrastruktura Crne Gore](#)
- [**280.** Željeznički prevoz Crne Gore](#)

Sportski savezi

- [**281.** Atletski savez Crne Gore](#)
- [**282.** Bodybuilding i fitness savez Crne Gore](#)
- [**283.** Bokserski savez Crne Gore](#)
- [**284.** Bućarski savez Crne Gore](#)
- [**285.** Crnogorski jedriličarski savez](#)
- [**286.** Crnogorski olimpijski komitet](#)
- [**287.** Crnogorski savez sportske rekreacije "Sport za sve"](#)
- [**288.** Džudo savez Crne Gore](#)
- [**289.** Fudbalski savez Crne Gore](#)
- [**290.** Gimnastički savez Crne Gore](#)
- [**291.** Karate savez Crne Gore](#)
- [**292.** Kendo Savez Crne Gore](#)
- [**293.** Kik-boks savez Crne Gore](#)
- [**294.** Košarkaški savez Crne Gore](#)
- [**295.** Odbojkaški Savez Crne Gore](#)
- [**296.** Paraolimpijski komitet Crne Gore](#)
- [**297.** Rukometni savez Crne Gore](#)

- [**298.** Savez sportsko ribolovnih organizacija Crne Gore](#)
- [**299.** Savez za sportski ribolov na moru Crne Gore](#)
- [**300.** Stonoteniski savez Crne Gore](#)
- [**301.** Streljački savez Crne Gore](#)
- [**302.** Studentski sportski savez Crne Gore](#)
- [**303.** Šahovski savez Crne Gore](#)
- [**304.** Teniski Savez Crne Gore](#)
- [**305.** Vaterpolo i plivački Savez Crne Gore](#)
- [**306.** Vazduhoplovni savez Crne Gore](#)

Javne ustanove

- [**307.** Centar Ljubović](#)
- [**308.** Centar savremene umjetnosti](#)
- [**309.** Centar za konzervaciju i arheologiju](#)
- [**310.** Centar za kulturu Petnjica](#)
- [**311.** Centar za kulturu Plužine](#)
- [**312.** Centar za kulturu Rožaje](#)
- [**313.** Centar za kulturu Ulcinj](#)
- [**314.** Centar za kulturu Žabljak](#)
- [**315.** Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina](#)
- [**316.** Centar za stručno obrazovanje](#)
- [**317.** Crnogorska akademija nauka i umjetnosti](#)
- [**318.** Crnogorsko narodno pozorište CNP](#)
- [**319.** Dječji vrtić "Vukosava Ivanović-Mašanović"](#)
- [**320.** Dječji vrtić Bambi](#)
- [**321.** Dječji Vrtić Boško Buha Rožaje](#)
- [**322.** Dječji vrtić Ljubica V. Jovanović - Maša Budva](#)
- [**323.** Dječji vrtić Mojkovac](#)
- [**324.** Dječji vrtić Plav](#)
- [**325.** Dnevni centar "Lipa"](#)
- [**326.** Dnevni centar za djecu i omladinu sa teškoćama i smetnjama u razvoju - Berane](#)
- [**327.** Dom starih „Grabovac“](#)
- [**328.** Dom starih Bijelo Polje](#)
- [**329.** Galerija Vitomir Srbljanović Pljevlja](#)
- [**330.** Gimnazija "25. maj" Tuzi](#)
- [**331.** Gimnazija "30. septembar "](#)
- [**332.** Gimnazija "Panto Mališić"](#)
- [**333.** Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš"](#)
- [**334.** Gimnazija "Slobodan Škerović"](#)
- [**335.** Gimnazija "Stojan Cerović"](#)

- 336.** Gimnazija "Tanasije Pejatović"
- 337.** Gimnazija Cetinje
- 338.** Gimnazija Kotor
- 339.** Gimnazija Miloje Dobrašinović
- 340.** Gimnazija Niko Rolović
- 341.** Ispitni centar Crne Gore
- 342.** JI KIC Budo Tomović Podgorica
- 343.** JPU "Radmila Nedić"
- 344.** JPU "Dragan Kovačević"
- 345.** JPU "Dušo Basekić"
- 346.** JPU "Irena Radović"
- 347.** JPU "Radost" Kotor
- 348.** JPU „Zagorka Ivanović“
- 349.** JPU Đina Vrbica
- 350.** JPU Jevrosima Jevra Rabrenović
- 351.** JPU Ljubica Popović
- 352.** JPU "Sestre Radović"
- 353.** JPU Solidarnost Ulcinj
- 354.** JU Biblioteka za slike
- 355.** JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica
sa invaliditetom u Prijestonici
- 356.** JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica
sa invaliditetom Danilovgrad
- 357.** JU Centar za kulturu "Vojislav Bulatović - Strunjo" Bijelo Polje
- 358.** JU Centar za kulturu Berane
- 359.** JU Centar za kulturu Danilovgrad
- 360.** JU Centar za kulturu Gusinje
- 361.** JU Centar za kulturu Husein Bašić Plav
- 362.** JU Centar za kulturu i sport - Andrijevica
- 363.** JU Centar za kulturu Kolašin
- 364.** JU Centar za kulturu Mojkovac
- 365.** JU Centar za kulturu Tivat
- 366.** JU Centar za kulturu Vojislav Bulatović - Strunjo Bijelo Polje
- 367.** JU Centar za kulturu, sport i medije Šavnik
- 368.** JU Centar za podršku djeci i porodici Bijelo Polje
- 369.** JU Centar za sport i rekreaciju Bijelo Polje
- 370.** JU Crnogorska kinoteka
- 371.** JU Dječiji savez Podgorica
- 372.** JU Dnevni centar i JU Dječjeg doma "Mladost" Bijela
- 373.** JU Dnevni centar Sirena Ulcinj

- 374.** JU Dnevni centar Tisa – Bijelo Polje
- 375.** JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Budva
- 376.** JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju
Mojkovac
- 377.** JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Podgorica
- 378.** JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Pljevlja
- 379.** JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju Herceg Novi
- 380.** JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom Nikšić
- 381.** JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju Rožaje
- 382.** JU Grad teatar Budva
- 383.** JU Gradska muzej Mirko Komnenović i galerija Josip Bepo Benković Herceg Novi
- 384.** JU Gradska pozorište Podgorica
- 385.** JU Kakaricka gora Podgorica
- 386.** JU KIC Zeta – Golubovci
- 387.** JU Komanski most
- 388.** JU Kraljevsko pozorište Zetski dom Cetinje
- 389.** JU Mediteranski sportski centar Budva
- 390.** JU Muzej Bijelo Polje
- 391.** JU Muzej i galerija Tivat
- 392.** JU Muzeji i galerije Budve
- 393.** JU Muzeji i galerije Nikšić
- 394.** JU Muzeji i galerije Podgorica
- 395.** JU Narodna biblioteka Budva
- 396.** JU Narodna biblioteka Radosav Ljumović Podgorica
- 397.** JU Ratkovićeve večeri poezije - Bijelo Polje
- 398.** JU Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje 1. jun
- 399.** JU Umjetnička kolonija Danilovgrad
- 400.** JU za odmor i rekreaciju djece „Lovćen - Bečići“
- 401.** JU Zahumlje Nikšić
- 402.** JU Zavičajni muzej Pljevlja
- 403.** JU Zavod za geološka istraživanja
- 404.** JUK Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi
- 405.** JUK Herceg Fest Herceg Novi
- 406.** KIC Malesija Tuzi
- 407.** Kliničko bolnički centar Crne Gore
- 408.** Muzička škola - Tivat
- 409.** Muzički centar Crne Gore
- 410.** Nacionalna biblioteka Crne Gore
- 411.** Narodna biblioteka i čitaonica Njegoš - Cetinje
- 412.** Narodna biblioteka Stevan Samardžić Pljevlja

- 413.** Narodni muzej
414. Nikšićko pozorište
415. Obrazovni centar Plužine
416. Obrazovni centar Šavnik
417. OŠ 18. oktobar - Podgorica
418. OŠ 21. maj - Bijelo Polje
419. OŠ 21. maj - Podgorica
420. OŠ 25. Maj - Petnjica
421. OŠ 25. Maj - Rožaje
422. OŠ 29. Novembar - Podgorica
423. OŠ 9. Maj – Bijelo Polje
424. OŠ Alekса Bećо Đilas
425. OŠ Alekса Đilas Bećо
426. OŠ Anto Đedović
427. OŠ Bać
428. OŠ Bajo Jojić
429. OŠ Bajo Pivljanin
430. OŠ Balotiće
431. OŠ Bećko Jovović
432. OŠ Bedri Elezaga
433. OŠ Blažo Jokov Orlandić
434. OŠ Blažo Mraković
435. OŠ Bogdan Kotlica
436. OŠ Boro Vukmirović
437. OŠ Boško Buha
438. OŠ Boško Radulović
439. OŠ Boško Strugar
440. OŠ Božidar Vuković Podgoričanin
441. OŠ Braća Bulajić
442. OŠ Braća Labudović
443. OŠ Braća Ribar
444. OŠ Braća Ribar
445. OŠ Branko Božović
446. OŠ Branko Brinić
447. OŠ Branko Višnjić
448. OŠ Bratstvo - Jedinstvo
449. OŠ Bratstvo-jedinstvo
450. OŠ Bratstvo-Jedinstvo Rožaje
451. OŠ Bukovica

- 452.** OŠ Daciće
453. OŠ Dašo Pavičić
454. OŠ Dobrislav-Đedo Perunović
455. OŠ Donja Lovnica
456. OŠ Donja Ržanica
457. OŠ Dr Dragiša Ivanović
458. OŠ Dr Radoslav Jagoš Vešović
459. OŠ Drago Milović
460. OŠ Druga osnovna škola
461. OŠ Dušan Bojović
462. OŠ Dušan Đukanović
463. OŠ Dušan Ivović
464. OŠ Dušan Korać
465. OŠ Dušan Obradović
466. OŠ Džafer Nikočević
467. OŠ Đerdž Kastrioti Skenderbeg
468. OŠ Đerdž Kastrioti Skenderbeg
469. OŠ Đoko Prelević
470. OŠ Hajro Šahmanović
471. OŠ Ilija Kišić
472. OŠ Ivan Vušović
473. OŠ Ivo Visin
474. OŠ Jagoš Kontić
475. OŠ Jakub Kubur
476. OŠ Janko Bjelica
477. OŠ Janko Mićunović
478. OŠ Jedinstvo
479. OŠ Jovan Ćorović
480. OŠ Jovan Draganić
481. OŠ Jovan Gnjatović
482. OŠ Jovan Tomašević
483. OŠ Jugoslavija
484. OŠ Kekec
485. OŠ Krsto Radojević
486. OŠ Kruševo
487. OŠ Lovćenski partizanski odred
488. OŠ Lubnice
489. OŠ Luka Simonović
490. OŠ Mahmut Adrović

- 491.** OŠ Mahmut Lekić
492. OŠ Maksim Gorki
493. OŠ Marko Miljanov
494. OŠ Marko Miljanov
495. OŠ Marko Nuculović
496. OŠ Maršal Tito
497. OŠ Mataruge
498. OŠ Međuriječe
499. OŠ Meksiko
500. OŠ Mihailo Žugić
501. OŠ Milan Vukotić
502. OŠ Milan Vuković
503. OŠ Mile Peruničić
504. OŠ Mileva Lajović Lalatović
505. OŠ Milić Keljanović
506. OŠ Milija Nikčević
507. OŠ Milomir Đalović
508. OŠ Milorad Musa Burzan
509. OŠ Milosav Koljenšić
510. OŠ Milovan Jelić
511. OŠ Milovan Rakočević
512. OŠ Milun Ivanović
513. OŠ Mirko Srzentić
514. OŠ Miroslav Đurović
515. OŠ Mladost
516. OŠ Mojsije Stevanović
517. OŠ Mrkojevići
518. OŠ Mustafa Pećanin
519. OŠ Nedakusi
520. OŠ Niko Maraš
521. OŠ Nikola Đurković
522. OŠ Njegoš Cetinje
523. OŠ Njegoš Danilovgrad
524. OŠ Njegoš Kotor
525. OŠ Oktoih
526. OŠ Olga Golović
527. OŠ Orjenski Bataljon
528. OŠ Pavle Kovačević
529. OŠ Pavle Rovinski

- 530.** OŠ Pavle Žižić
531. OŠ Petar Dedović
532. OŠ Polica
533. OŠ Rade Perović
534. OŠ Radoje Čizmović
535. OŠ Radoje Kontić
536. OŠ Radoje Tošić
537. OŠ Radojica Perović
538. OŠ Radomir Mitrović
539. OŠ Radomir Rakočević
540. OŠ Ratko Žarić
541. OŠ Rifat Burdžović Tršo
542. OŠ Ristan Pavlović
543. OŠ Risto Manojlović
544. OŠ Risto Ratković
545. OŠ Salko Aljković
546. OŠ Savin Bor
547. OŠ Savo Ilić
548. OŠ Savo Kažić
549. OŠ Savo Pejanović
550. OŠ Srbija
551. OŠ Stefan Mitrov Ljubiša
552. OŠ Sutjeska
553. OŠ Šćepan Đukić
554. OŠ Štampar Makarije
555. OŠ Šukrija Međedović
556. OŠ Šunjo Pešikan
557. OŠ Trpezi
558. OŠ Tucanje
559. OŠ Veljko Drobnjaković
560. OŠ Vladika Danilo
561. OŠ Vladimir Nazor
562. OŠ Vladimir Rolović
563. OŠ Vladislav R. Korać
564. OŠ Vladislav Sl.Ribnikar
565. OŠ Vlado Milić
566. OŠ Vojin Čepić
567. OŠ Vojin Popović
568. OŠ Vuk Karadžić Berane

- 569.** OŠ Vuk Karadžić Bijelo Polje
570. OŠ Vuk Karadžić Podgorica
571. OŠ Vuk Knežević
572. OŠ Vukajlo Kukalj
573. OŠ Vukašin Radunović
574. OŠ Vuko Jovović
575. OŠ Zarija Vujošević
576. OŠ Živko Džuver
577. Policijska akademija Danilovgrad
578. Polimski muzej Berane
579. Pomorski muzej Kotor
580. Prirodnjački muzej
581. Prva srednja stručna škola - Nikšić
582. Resursni centar za djecu i mlade "Podgorica"
583. Specijalističko veterinarska laboratorija
584. Specijalna bolnica za plućne bolesti „dr Jovan Bulajić“
585. Srednja ekonomска škola "Mirko Vešović"
586. Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola - Nikšić
587. Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Bar
588. Srednja elektro-ekonomска škola Bijelo Polje
589. Srednja elektrotehnička škola "Vaso Aligrudić"
590. Srednja građevinsko-geodetska škola "Inž Marko Radević"
591. Srednja likovna škola "Petar Lubarda"
592. Srednja medicinska škola - Podgorica
593. Srednja medicinska škola "dr Branko Zogović"
594. Srednja mješovita škola - Andrijevica
595. Srednja mješovita škola "Bećo Bašić"
596. Srednja mješovita škola "Braća Selić"
597. Srednja mješovita škola "Bratstvo jedinstvo"
598. Srednja mješovita škola "Danilo Kiš"
599. Srednja mješovita škola "Mladost"
600. Srednja mješovita škola "Vuksan Đukić"
601. Srednja mješovita škola „17.septembar“
602. Srednja mješovita škola Ivan Goran Kovačić
603. Srednja pomorska škola - Kotor
604. Srednja stručna škola - Bar
605. Srednja stručna škola - Berane
606. Srednja stručna škola - Cetinje
607. Srednja stručna škola - Nikšić

- 608.** Srednja stručna škola - Pljevlja
- 609.** Srednja stručna škola – Rožaje
- 610.** Srednja stručna škola “Ivan Uskoković”
- 611.** Srednja stručna škola “Sergije Stanić”
- 612.** Srednja stručna škola “Spasoje Raspopović”
- 613.** Srednja stručna škola “Vukadin Vukadinović”
- 614.** Srednja stručna škola Bijelo Polje
- 615.** Škola za osnovno i srednje muzičko obrazovanje “Dara Čokorilo”
- 616.** Škola za osnovno i srednje muzičko obrazovanje “Vida Matjan”
- 617.** Umjetnička škola osnovnog i srednjeg muzičkog obrazovanja za talente “Andre Navara”
- 618.** Umjetnička škola osnovnog, srednjeg muzičkog i baletskog obrazovanja “Vasa Pavić”
- 619.** Vrtić “Eko bajka”
- 620.** Vrtić Herceg Novi, ‘Naša Radost’
- 621.** Zavičajni muzej Ganića kula Rožaje

